

MAKEDONYA'DA TÜRKÇE YAYIMLANAN BİR EDEBİYAT DERGİSİ: SESLER (Şekil, Muhteva ve Yazar Kadrosu Açısından İnceleme)

Salih OKUMUŞ – Ayhan ALATAŞ¹

Özet:

Sesler, Birlik Yayın Şirketi tarafından Üsküp'te Türkçe yayımlanan bir edebiyat, sanat ve toplum dergisidir. 1965-2001 tarihleri arasında, toplam 331 sayı yayımlanır. Dergi, Balkan coğrafyasında yaşayan Türk halkının edebi alandaki ihtiyaçlarını karşılamak ve yeni bir edebi nesil yetiştirmek amacıyla yola çıkar. Şiir, hikâye, deneme ve eleştiri gibi bir çok alanda yazılar yayımlar. Bilhassa folklor araştırmalarına önemli ölçüde yer veren dergi, toplumsal konulara da uzak kalmaz. Bu yolla bir yandan Makedonya Türklerinin geçmişi, örfü, adetleri, gelenekleri ve kültürünü anlatarak yeni neslin yetişmesine katkıda bulunur, bir yandan da bu neslin ilk yazılarının ortaya çıkmasına zemin hazırlar.

Bu çalışma ile amacımız, Makedonya'da Türkçe olarak yayımlanan Sesler Dergisini şekil, muhteva ve yazar kadrosu bakımından incelemektir.

Anahtar Kelimeler: Sesler, Dergi, Makedonya, Edebiyat-Sanat, Şekil, Muhteva, Yazar Kadrosu

A LITERATURE MAGAZINE PUBLISHED IN TURKISH IN MACEDONIA: SESLER (Analysis from the point of the structure, content and authors)

Summary:

Sesler was a literature, art and society magazine published in Turkish by Birlik Yayın Sirketi in Skopje. It had 331 issues between 1965-2001. The magazine set forth to address the need of literature for the Turks living in the Balkans and raise a new generation in the field of literature. It published articles in many fields of literature as poetry, narrative, essay and critique. It did not only give great importance to Balkan folklore studies in particular, but also dealt with social issues. In that way, while contributing to raise a new generation by giving voice to history, custom, folkway, tradition and culture of Macedonian Turks, it accommodated them to develop their early works.

The authors' purpose of this study is to analyze the magazine, Sesler, published in Turkish in Macedonia, from the point of structure, content and authors.

Key Words: Sesler, Magazine, Macadonia, Literature-Art, Form, Content, Authors

1. Giriş:

Sesler Dergisi, 1965-2001 yılları arasında toplam 331 sayı yayımlanan Balkanların en uzun soluklu dergisidir. 1965 yılının aralık ayında ilk sayısını çıkarır. Bazı aylar, derginin basımında aksaklıklar görülse de, 2001 yılının Nisan ayına kadar yayım hayatını sürdürür. Toplum-Sanat dergisi ünvanıyla yayım hayatına başlayan Sesler, 301. sayısından itibaren kendisini Kültür-Sanat dergisi olarak tanımlar.

Eski Yugoslav coğrafyasında, daha çok Türklerin yoğun olarak bulunduğu Makedonya ve Kosova'da dağıtılır. Türk aydınları arasında yaygın olarak okunan bu dergi, Balkan Türk halkının milli benlik ve kimliklerinin güçlenmesine katkıda bulunma amacındadır. Dergide şiir, hikâye, deneme, köşe

¹ Asoc. Prof. Dr. , H. Prishtina Üniversitesi Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğretim Üyesi, Kosova; MA. , H. Prishtina Üniversitesi, Filoloji Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi, Kosova.

yazısı gibi türler yanında bibliyografya çalışmaları da bulur. Öte yandan bazı popüler yabancı yazarların çevirilerine de yer verilir. Dergi karma kültürün izlerini taşır. Kosova Türkleri'nin geçmişi, örf ve adetleri, kültürü, sanatı, bilhassa Türkiye ile ilgili çeşitli yazılara yer verildiği görülür.

2. Sesler Dergisinin Şekil Muhteva ve Yazar Kadrosu Bakımından İncelenmesi:

a. Sesler Dergisinin Kimlik Bilgileri:

1965-2001 yılları arasında toplam 331 sayıya ulaşan Sesler, aylara göre değişse de 100-150 sayfa civarındadır. Derginin hangi yılda çıktığı ve kaçınıcı sayısı olduğu derginin ön kapağında, ilk sayfasında ve künye bilgilerinin bulunduğu sayfada gösterilir. Künyede yıl, sayı, ay, sahibi, yönetmen, ve iletişim gibi daha detaylı bilgilere yer verilir.

Derginin ilk yönetim kurulu başkanı Fahri Kayadır. 68. sayıdan itibaren yönetim kurulu başkanlığını Kamuran Tahir, 89. sayıdan sonra ise, Şükrü Ramo üstlenir. 221. sayıdan sonra yönetim kurulu başkanının ismine yer verilmez. Derginin ilk yönetim kurulu üyeleri, İlhami Emin, Kemal Lila Lidiya Yaşar, Necati Zekeriya, N. Dişo Ülkü, Süreyya Yusuf, Şerafettin Nebi ve Şükrü Ramo'dur. 68. Sayıya kadar bu üyeler görevlerine devam eder. 68. Sayıdan 88. Sayıya kadar isim belirtilmez. Ardından, Hurşit Rifat, İsmail Zekeriya, Avni Engüllü, Mustafa Yaşar ve Hasan Mercan görev yapar. Derginin yönetim kurulu üyeleri zaman zaman değişmekle birlikte bazı üyeler hiç değişmeden görevlerine devam eder. Son sayılarda ise, bu görevi Nikola Tasev tek başına yürütür. Yönetim kurulu üyeleri, derginin yayın hayatı boyunca onaltı defa değişir. 331 sayının 90 tanesinde ise, yönetim kurulu üyelerinin ismi belirtilmez.

Derginin ilk editörü Nusret Dişo Ülkü'dür. Ülkü, derginin ilk 27 sayısının editörlüğünü üstlenir. 28. sayıdan 181. Sayıya kadar herhangi bir editör ismi belirtilmez. 182. sayıdan 229. sayıya kadar Remziye Morina, Gülseren Hayrullah ikilisinin ismi verilir. 230-233. sayılarda ise, G. Talip R. Morina ve A. Ali'nin ismi geçer. 234. sayıda G. Talip, G. Hayrullah; 235-271. sayılarda G. Talip; 272-276. sayılarda G. Talip, G. Halim G. Hayrullah; 277-327. sayılarda ise, G. Talip, G. Hayrullah derginin editörlüğünü üstlenirler. 328. sayıdan son sayıya kadar yine editörün ismi verilmaz.

Yazı işleri kurulu başkanlığına ilk İlhami Emin getirilir. Daha sonra Fahri Kaya, Süreyya Yusuf, Necati Zekeriya, Şükrü Ramo, Arif Ago, Hasan Mercan, Alaettin Tahir, Suat Engüllü, Fahri Ali, Vefki Hasan, Avni Abdullah ve Drita Karahasan derginin farklı sayılarında yazı işleri kurulu başkanlığı görevinde bulunurlar.

Kapak düzeni ve teknik sorumluların isimleri 311. sayıdan sonra künyede verilmeye başlanmıştır. İsmet Ramiçeviç, Nur Gökbulut, L.Güzelova, Asım Yücelsoy, Bilal Erdoğan, Ayşegül İ. Draşan, Mustafa Asım, Bedi İbrahim, Petar Ramiçeviç isimleri geçen kişilerdir.

Derginin son sayfasında basıldığı yer, fiyatı, banka hesap numarası ve adres bilgilerine yer verilir. 210. sayıya kadar basıldığı yer ve basıldığı yerin adresi Nova Makedonya, Üsküp-Makedonya olarak gösterilir. Bu sayıdan son sayıya kadar Reçatnica BEEO NIP RO Nova Makedonya, Üsküp şeklinde gösterilir. Yazışma adres bilgileri “SESLER” NİP “Nova Makedoniya” Mito Hacivasilev – Yasmin bb. şeklinde verilir.

Sesler dergisinin İlk sayısında fiyatı 15 dinar olarak gösterilir. Bu fiyatlandırma 106. sayıya kadar aynıdır. 107-113. sayılar 20, 114-151. sayılar 50, 152-181. sayılar 100, 182-236. sayılar 200 dinardır. Yıllık abone ücreti ise, 1500 dinar olarak verilir. Derginin fiyatı 236. sayıdan sonra tekrar aşağıya çekilir. Buna göre, 236-243. sayılar 20, 244-251. sayılar 10, 272-331. sayılar ise, 50 dinardan satışa sunulur.

Dergiye abone olanlar için banka hesap numarası da verilmiştir. Banka hesap numarası 40100 – 601 – 12963’dür. Derginin basım adresi ise “Nova Makedoniya Üsküp” olarak verilir.

Derginin kimlik bilgilerini gösteren tablo aşağıdaki gibidir:²

Sayı Aralığı	Yıllık abone ücreti (Dinar Cinsinden)	Basıldığı Yer	Yönetim Kurulu Başkanı	Yönetim Kurulu Üyeleri	Editör	Yazı İşleri Kurulu Başkanı	Yazı İşleri Kurulu Üyeleri	Kapak düzeni ve teknik Sorumlu
1 -19	15	Nova Makedonya Üsküp	Fahri Kaya	İlhami Emin, Kemal Lila Lidiya Yaşar Necati Zekeriya N. Dişo Ülkü Süreyya Yusuf Şerafettin Nebi Şükrü Ramo	N. Dişo Ülkü	İlhami Emin	İlhami Emin Fahri Kaya N. Zekeriya S. Yusuf Şükrü Ramo	
20	15	Nova Makedonya Üsküp	Fahri Kaya	İlhami Emin, Kemal Lila Lidiya Yaşar Necati Zekeriya N. Dişo Ülkü Süreyya Yusuf Şerafettin Nebi Şükrü Ramo	N.Dişo Ülkü	Fahri Kaya	İlhami Emin Fahri Kaya N. Zekeriya S. Yusuf Şükrü Ramo	
21	15	Nova Makedonya Üsküp	Fahri Kaya	İlhami Emin Kemal Lila Lidiya Yaşar Necati Zekeriya N. Dişo Ülkü Süreyya Yusuf Şerafettin Nebi Şükrü Ramo	N.Dişo Ülkü	Süreyya Yusuf	İlhami Emin Fahri Kaya N. Zekeriya S. Yusuf Şükrü Ramo	
22- 23	15	Nova Makedonya Üsküp	Fahri Kaya	İlhami Emin Kemal Lila Lidiya Yaşar Necati Zekeriya N. Dişo Ülkü Süreyya Yusuf Şerafettin Nebi Şükrü Ramo	N.Dişo Ülkü	Necati Zekeriya	İlhami Emin Fahri Kaya N. Zekeriya S. Yusuf Şükrü Ramo	
24-25	15	Nova Makedonya	Fahri Kaya	İlhami Emin Kemal Lila Lidiya	N.Dişo Ülkü	Şükrü Ramo	Fahri Kaya N. Zekeriya S.	

² Künye bilgileri değişmeyen sayılar aralığına göre verilmiştir.

		Üsküp		Yaşar Necati Zekeriya Nusret Dişo Ülkü Süreyya Yusuf Şerafettin Nebi Şükrü Ramo			Yusuf	
26	15	Nova Makedonya Üsküp	Fahri Kaya	İlhami Emin Kemal Lila Lidiya Yaşar Necati Zekeriya N. Dişo Ülkü Süreyya Yusuf Şerafettin Nebi Şükrü Ramo	N.Dişo Ülkü	Necati Zekeriya	Fahri Kaya Şükrü Ramo S. Yusuf	
27	15	Nova Makedonya Üsküp	Fahri Kaya	İlhami Emin Kemal Lila Lidiya Yaşar Necati Zekeriya N. Dişo Ülkü Süreyya Yusuf Şerafettin Nebi Şükrü Ramo	N. Dişo Ülkü	İlhami Emin	İlhami Emin Fahri Kaya N. Zekeriya S. Yusuf Şükrü Ramo	
28	15	Nova Makedonya, Üsküp	Fahri Kaya	İlhami Emin Kemal Lila Lidiya Yaşar Necati Zekeriya Süreyya Yusuf Şerafettin Nebi Şükrü Ramo		Fahri Kaya	N. Zekeriya S. Yusuf Şükrü Ramo	
29	15	Nova Makedonya Üsküp	Fahri Kaya	İlhami Emin Kemal Lila Lidiya Yaşar Necati Zekeriya N. Dişo Ülkü Süreyya Yusuf Şerafettin Nebi Şükrü Ramo		Necati Zekeriya	Fahri Kaya S. Yusuf Şükrü Ramo	
30-31	15	Nova Makedonya Üsküp	Fahri Kaya	İlhami Emin Kemal Lila Lidiya Yaşar Necati Zekeriya N. Dişo Ülkü Süreyya Yusuf Şerafettin Nebi Şükrü Ramo		Süreyya Yusuf	Fahri Kaya N. Zekeriya Şükrü Ramo	
32	15	Nova Makedonya Üsküp	Fahri Kaya	İlhami Emin Kemal Lila Lidiya Yaşar Necati Zekeriya N. Dişo Ülkü Süreyya Yusuf Şerafettin Nebi Şükrü Ramo		Necati Zekeriya	Fahri Kaya S. Yusuf Şükrü Ramo	
33-34	15	Nova Makedonya Üsküp	Fahri Kaya	İlhami Emin Kemal Lila Lidiya Yaşar Necati Zekeriya N. Dişo Ülkü Süreyya Yusuf Şerafettin Nebi Şükrü Ramo		Fahri Kaya	N. Zekeriya S. Yusuf Şükrü Ramo	
35	15	Nova Makedonya Üsküp	Fahri Kaya	İlhami Emin Kemal Lila Lidiya Yaşar Necati Zekeriya N. Dişo Ülkü Süreyya Yusuf Şerafettin Nebi Şükrü Ramo		Necati Zekeriya	Fahri Kaya S. Yusuf Şükrü Ramo	

36-37	15	Nova Makedonya Üsküp	Fahri Kaya	İlhami Emin Kemal Lila Lidiya Yaşar Necati Zekeriya N. Dişo Ülkü Süreyya Yusuf Şerafettin Nebi Şükrü Ramo		Süreyya Yusuf	Fahri Kaya N. Zekeriya Şükrü Ramo	
38	15	Nova Makedonya Üsküp	Fahri Kaya	İlhami Emin Kemal Lila Lidiya Yaşar Necati Zekeriya N. Dişo Ülkü Süreyya Yusuf Şerafettin Nebi Şükrü Ramo		Süreyya Yusuf	Fahri Kaya N. Zekeriya Şükrü Ramo	
39-40	15	Nova Makedonya Üsküp	Fahri Kaya	İlhami Emin Kemal Lila Lidiya Yaşar Necati Zekeriya N. Dişo Ülkü Süreyya Yusuf Şerafettin Nebi Şükrü Ramo		Fahri Kaya	N. Zekeriya S. Yusuf Şükrü Ramo	
41	15	Nova Makedonya Üsküp	Fahri Kaya	İlhami Emin Kemal Lila Lidiya Yaşar Necati Zekeriya N. Dişo Ülkü Süreyya Yusuf Şerafettin Nebi Şükrü Ramo		Necati Zekeriya	Fahri Kaya S. Yusuf Şükrü Ramo	
42	15	Nova Makedonya Üsküp	Fahri Kaya	İlhami Emin Kemal Lila Lidiya Yaşar Necati Zekeriya N. Dişo Ülkü Süreyya Yusuf Şerafettin Nebi Şükrü Ramo		Fahri Kaya	N. Zekeriya S. Yusuf Şükrü Ramo	
43	15	Nova Makedonya Üsküp	Fahri Kaya	İlhami Emin Kemal Lila Lidiya Yaşar Necati Zekeriya N. Dişo Ülkü Süreyya Yusuf Şerafettin Nebi Şükrü Ramo		Şükrü Ramo	N. Zekeriya S. Yusuf Fahri Kaya	
44	15	Nova Makedonya Üsküp	Fahri Kaya	İlhami Emin Kemal Lila Lidiya Yaşar Necati Zekeriya N. Dişo Ülkü Süreyya Yusuf Şerafettin Nebi Şükrü Ramo		Fahri Kaya	N. Zekeriya S. Yusuf Şükrü Ramo	
45	15	Nova Makedonya Üsküp	Fahri Kaya	İlhami Emin Kemal Lila Lidiya Yaşar Necati Zekeriya N. Dişo Ülkü Süreyya Yusuf Şerafettin Nebi Şükrü Ramo		Necati Zekeriya	Fahri Kaya S. Yusuf Şükrü Ramo	
46	15	Nova Makedonya Üsküp	Fahri Kaya	İlhami Emin Kemal Lila Lidiya Yaşar Necati Zekeriya N. Dişo Ülkü		Süreyya Yusuf	Fahri Kaya N. Zekeriya Şükrü Ramo	

				Süreyya Yusuf Şerafettin Nebi Şükrü Ramo				
47-48	15	Nova Makedonya Üsküp	Fahri Kaya	İlhami Emin Kemal Lila Lidiya Yaşar Necati Zekeriya N. Dişo Ülkü Süreyya Yusuf Şerafettin Nebi Şükrü Ramo		Fahri Kaya	N. Zekeriya S. Yusuf Şükrü Ramo	
48	15	Nova Makedonya Üsküp	Fahri Kaya	İlhami Emin Kemal Lila Lidiya Yaşar Necati Zekeriya N. Dişo Ülkü Süreyya Yusuf Şerafettin Nebi Şükrü Ramo		Fahri Kaya	N. Zekeriya S. Yusuf Şükrü Ramo	
49	15	Nova Makedonya Üsküp	Fahri Kaya	İlhami Emin Kemal Lila Lidiya Yaşar Necati Zekeriya N. Dişo Ülkü Süreyya Yusuf Şerafettin Nebi Şükrü Ramo		Necati Zekeriya	Fahri Kaya Şükrü Ramo S. Yusuf	
50	15	Nova Makedonya Üsküp	Fahri Kaya	İlhami Emin Kemal Lila Lidiya Yaşar Necati Zekeriya N. Dişo Ülkü Süreyya Yusuf Şerafettin Nebi Şükrü Ramo		Şükrü Ramo	Fahri Kaya N. Zekeriya S. Yusuf	
51	15	Nova Makedonya Üsküp	Fahri Kaya	İlhami Emin Kemal Lila Lidiya Yaşar Necati Zekeriya N. Dişo Ülkü Süreyya Yusuf Şerafettin Nebi Şükrü Ramo		Fahri Kaya	N. Zekeriya S. Yusuf Şükrü Ramo	
52	15	Nova Makedonya Üsküp	Fahri Kaya	İlhami Emin Kemal Lila Lidiya Yaşar Necati Zekeriya N. Dişo Ülkü Süreyya Yusuf Şerafettin Nebi Şükrü Ramo		Necati Zekeriya	Fahri Kaya Şükrü Ramo S. Yusuf	
53	15	Nova Makedonya Üsküp	Fahri Kaya	İlhami Emin Kemal Lila Lidiya Yaşar Necati Zekeriya N. Dişo Ülkü Süreyya Yusuf Şerafettin Nebi Şükrü Ramo		Necati Zekeriya	Fahri Kaya Şükrü Ramo S. Yusuf	
54-68	15	Nova Makedonya Üsküp	Fahri Kaya	İlhami Emin Kemal Lila Lidiya Yaşar Necati Zekeriya N. Dişo Ülkü Süreyya Yusuf Şerafettin Nebi Şükrü Ramo		Fahri Kaya	N. Zekeriya S. Yusuf Şükrü Ramo	
69	15	Nova Makedonya	K. Tahir			Arif Ago	Fahri Kaya N.Dişo Ülkü	

		Üsküp					Suat Engüllü	
70	15	Nova Makedonya Üsküp	K. Tahir			Hasan Mercan	Arif Ago Fahri Kaya N.Dišo Ülkü Suat Engüllü	
71	15	Nova Makedonya Üsküp	K.Tahir			Hasan Mercan	Arif Ago Fahri Kaya N.Dišo Ülkü Suat Engüllü	
72-81	15	Nova Makedonya Üsküp	K. Tahir			Alaettin Tahir	H. Mercan Fahri Kaya	
82-88	15	Nova Makedonya Üsküp	K. Tahir			İlhami Emin		
89-106	15	Nova Makedonya Üsküp	Şükrü Ramo	Hurşit Rifat İsmail Zekeriya Avni Engüllü Mustafa Yaşar Hasan Mercan		İlhami Emin		
107-111	20	Nova Makedonya Üsküp	Şükrü Ramo	Hurşit Rifat İsmail Zekeriya Avni Engüllü Mustafa Yaşar Hasan Mercan		İlhami Emin		
112-113	20	Nova Makedonya Üsküp	Şükrü Ramo	V. Apostolski Arif Ago İlhami Emin Hurşit Rifat İsmail Zekeriya Avni Engüllü M. Karahasan Hasan Mercan		İlhami Emin	Şükrü Ramo Fahri Kaya Hilat Selim	
114-115	50	Nova Makedonya Üsküp	Şükrü Ramo	Hurşit Rifat İsmail Zekeriya Avni Engüllü Mustafa Yaşar Hasan Mercan		İlhami Emin		
116-119	50	Nova Makedonya Üsküp	Şükrü Ramo	V. Apostolski Arif Ago İlhami Emin Hurşit Rifat İsmail Zekeriya Avni Engüllü M. Karahasan Hasan Mercan		İlhami Emin	Şükrü Ramo Fahri Kaya Hilat Selim İlhami Emin	
120	50	Nova Makedonya Üsküp	Şükrü Ramo	V. Apostolski Arif Ago İlhami Emin Hurşit Rifat İsmail Zekeriya Avni Engüllü M. Karahasan Hasan Mercan		İlhami Emin	Şükrü Ramo Fahri Kaya Hilat Selim	
121	50	Nova Makedonya Üsküp	Şükrü Ramo	V. Apostolski Arif Ago İlhami Emin Hurşit Rifat İsmail Zekeriya Avni Engüllü M. Karahasan Hasan Mercan		Fahri Ali	Şükrü Ramo Fahri Kaya Hilat Selim İlhami Emin	
122-143	50	Nova Makedonya Üsküp	Şükrü Ramo	V. Apostolski Arif Ago İlhami Emin Hurşit Rifat İsmail Zekeriya Avni Engüllü		Suat Engüllü	Şükrü Ramo Fahri Kaya Hilat Selim İlhami Emin Arif Ago	

				M. Karahasan Hasan Mercan				
145- 147	50	Nova Makedonya Üsküp	Şükrü Ramo	V. Apostolski Arif Ago İlhami Emin İsmail Zekeriya Avni Engüllü M. Karahasan Hasan Mercan Şükrü Ramo Erol Hayrettin Hamdi Hasan S. Yanevski Adem Gaytani		İlhami Emin	Şükrü Ramo Fahri Kaya Hilat Selim Arif Ago	
148	50	Nova Makedonya Üsküp	Şükrü Ramo	V. Apostolski Arif Ago İlhami Emin İsmail Zekeriya Avni Engüllü M. Karahasan Hasan Mercan Şükrü Ramo Erol Hayrettin Hamdi Hasan S. Yanevski Adem Gaytani		Vefki Hasan	Şükrü Ramo Fahri Kaya Hilat Selim Arif Ago	
149- 151	50	Nova Makedonya Üsküp	Şükrü Ramo	V. Apostolski Arif Ago İlhami Emin İsmail Zekeriya Avni Engüllü M. Karahasan Hasan Mercan Şükrü Ramo Erol Hayrettin Hamdi Hasan S. Yanevski Adem Gaytani		İlhami Emin	Şükrü Ramo Fahri Kaya Hilat Selim Arif Ago	
152- 156	100	Nova Makedonya Üsküp	Şükrü Ramo	V. Apostolski Arif Ago İlhami Emin İsmail Zekeriya Avni Engüllü M. Karahasan Hasan Mercan Şükrü Ramo Erol Hayrettin Hamdi Hasan S. Yanevski Adem Gaytani		İlhami Emin	Şükrü Ramo Fahri Kaya Hilat Selim Arif Ago	
157	100	Nova Makedonya Üsküp	Şükrü Ramo	V. Apostolski Arif Ago İlhami Emin İsmail Zekeriya Avni Engüllü M. Karahasan Hasan Mercan Şükrü Ramo Erol Hayrettin Hamdi Hasan S. Yanevski Adem Gaytani		Vefki Hasan	Şükrü Ramo Fahri Kaya Hilat Selim Arif Ago	
158- 159	100	Nova Makedonya Üsküp	Şükrü Ramo	V. Apostolski Arif Ago İlhami Emin İsmail Zekeriya Avni Engüllü M. Karahasan		İlhami Emin	Şükrü Ramo Fahri Kaya Hilat Selim Arif Ago	

				Hasan Mercan Şükrü Ramo Erol Hayrettin Hamdi Hasan S. Yanevski Adem Gaytani			
160- 161	100	Nova Makedonya Üsküp	Şükrü Ramo	V. Apostolski Arif Ago İlhami Emin İsmail Zekeriya Avni Engüllü M. Karahasan Hasan Mercan Şükrü Ramo Erol Hayrettin Hamdi Hasan S. Yanevski Adem Gaytani		İlhami Emin	Şükrü Ramo Fahri Kaya Hilat Selim Arif Ago
162- 173	100	Nova Makedonya Üsküp	Şükrü Ramo	V. Apostolski Arif Ago İlhami Emin İsmail Zekeriya Avni Engüllü M. Karahasan Hasan Mercan Şükrü Ramo Erol Hayrettin Hamdi Hasan S. Yanevski Adem Gaytani		Suat Engüllü	Şükrü Ramo Fahri Kaya Hilat Selim İlhami Emin Arif Ago
174- 176	100	Nova Makedonya Üsküp	Şükrü Ramo	Pançe Mihalov Vanço Boşkov İlhami Emin Milka Zdraveva Avni Engüllü Suat Engüllü Vefki Hasan Salaettin Bilal Firuz Demir M. Aluşevski		Suat Engüllü	Şükrü Ramo Fahri Kaya Vefki Hasan A. Tahir
177- 181	100	Nova Makedonya Üsküp	Şükrü Ramo	Pançe Mihalov Vanço Boşkov İlhami Emin Milka Zdraveva Avni Engüllü Suat Engüllü Vefki Hasan Salaettin Bilal Firuz Demir M. Aluşevski		Suat Engüllü	Şükrü Ramo Fahri Kaya Hilat Selim İlhami Emin Arif Ago
182- 200	200	Nova Makedonya Üsküp	Şükrü Ramo	Pançe Mihalov Vanço Boşkov İlhami Emin Milka Zdraveva Avni Engüllü Suat Engüllü Vefki Hasan Salaettin Bilal Firuz Demir M. Aluşevski	R.Morina G.Hayrullah	Suat Engüllü	Şükrü Ramo Fahri Kaya Hilat Selim İlhami Emin Arif Ago
201- 210	200	Nova Makedonya Üsküp	Şükrü Ramo	R. Ognyanovski İlhami Emin Suat Engüllü Vefki Hasan İrfan Belnur Recep Bugariç Hamdi Hasan Emin Salih Vlado İvanovski Fahri B.Nurettin	R. Morina G. Hayrullah	Suat Engüllü	Hurşit Rifat R. Bugariç İrfan Bellur Vefki Hasan

211-221	200	Reçatnica BEEO NIP RO Nova Makedonya Üsküp	Şükrü Ramo	R. Ognyanovski İlhami Emin Suat Engüllü Vefki Hasan İrfan Belnur Recep Bugariç Hamdi Hasan Emin Salih Vlado İvanovski Fahri B.Nurettin	R. Morina G. Hayrullah	Suat Engüllü	Hurşit Rifat R. Bugariç İrfan Bellur Vefki Hasan	
222-229	200	Reçatnica BEEO NIP RO Nova Makedonya Üsküp		R.Ognyanovski İlhami Emin Suat Engüllü Vefki Hasan İrfan Belnur Recep Bugariç Hamdi Hasan Emin Salih Vlado İvanovski Fahri B.Nurettin	R. Morina G. Hayrullah	Suat Engüllü	Hurşit Rifat R. Bugariç İrfan Bellur Vefki Hasan	
230-233	200	Reçatnica BEEO NIP RO Nova Makedonya Üsküp		R. Ognyanovski Drita Karahasan Hurşit Rifat Yusuf Hamza Vasil Totinovski Sena Arif Recep Bugariç Atilla Klinçe İsa Emin Sabit yusuf Suat Engüllü	G. Talip R. Morina Abdül Ali	Suat Engüllü		
234	200	Reçatnica BEEO NIP RO Nova Makedonya Üsküp		P. Kolemişevski Drita Karahasan Hurşit Rifat Yusuf Hamza Vasil Totinovski Sena Arif Recep Bugariç Atilla Klinçe İsa Emin Sabit yusuf Suat Engüllü	G. Talip G. Hayrullah	Suat Engüllü	Hurşit Rifat R. Bugariç İrfan Bellur Suat Engüllü D.Karahasan	
235-236	200	Reçatnica BEEO NIP RO Nova Makedonya Üsküp		P. Kolemişevski Drita Karahasan Hurşit Rifat Yusuf Hamza V. Totinovski Sena Arif Recep Bugariç Atilla Klinçe İsa Emin Sabit yusuf Suat Engüllü	Gülistan Talip	Suat Engüllü		
237-243	2	Reçatnica BEEO NIP RO Nova Makedonya Üsküp		P.Kolemişevsi Drita Karahasan Hurşit Rifat Yusuf Hamza Vasil Totinovski Sena Arif Recep Bugariç Atilla Klinçe İsa Emin Sabit yusuf Suat Engüllü	Gülistan Talip	Avni Abdullah	R. Bugariç A. Tahir AvniEngüllü D.Karahasan	

244-251	10	Reçatnica BEEO NIP RO Nova Makedonya Üsküp		P.Kolemişevski Drita Karahasan Hurşit Rifat Yusuf Hamza V. Totinovski Sena Arif Recep Bugariç Atilla Klinçe İsa Emin Sabit yusuf Avni Abdullah	Gülistan Talip	Avni Abdullah	R. Bugariç A. Tahir AvniEngüllü D.Karahasan	
252-271	50	Reçatnica BEEO NIP RO Nova Makedonya Üsküp		P.Kolemişevski D.Karahasan Hurşit Rifat Yusuf Hamza V. Totinovski Sena Arif Recep Bugariç Atilla Klinçe İsa E.Sabit yusuf Avni Abdullah	Gülistan Talip	Avni Abdullah	R. Bugariç A. Tahir AvniEngüllü D.Karahasan	
272-276	50	Reçatnica BEEO NIP RO Nova Makedonya Üsküp			G. Talip G. Halim G. Hayrullah			
277-300	50	Reçatnica BEEO NIP RO Nova Makedonya Üsküp			G. Talip G. Hayrullah	Fahri Ali		
301 ile 311	50	Reçatnica BEEO NIP RO Nova Makedonya Üsküp			G. Talip G. Hayrullah	Fahri Ali		İ.Ramiçeviç
312-313	50	Reçatnica BEEO NIP RO Nova Makedonya Üsküp			G. Talip G. Hayrullah	Fahri Ali		İ. Ramiçeviç N. Gökbulut
314-315	50	Reçatnica BEEO NIP RO Nova Makedonya Üsküp			G. Talip G. Hayrullah	Fahri Ali		İ. Ramiçeviç
316-317	50	Reçatnica BEEO NIP RO Nova Makedonya Üsküp			G. Talip G. Hayrullah	Fahri Ali		İ. Ramiçeviç L. Güzelova
318-319	50	Reçatnica BEEO NIP RO Nova Makedonya Üsküp			G. Talip G. Hayrullah	Fahri Ali		İ. Ramiçeviç B. Erdoğan
320-323	50	Reçatnica BEEO NIP RO Nova Makedonya Üsküp			G. Talip G. Hayrullah	Fahri Ali		İ. Ramiçeviç A. Yücelsoy
324-327	50	Reçatnica BEEO NIP RO Nova Makedonya, Üsküp			G. Talip G. Hayrullah	Fahri Ali		İ. Ramiçeviç A.İ.Draşan
328	50	Reçatnica BEEO NIP RO Nova		Nikola Tasev		Drita Karahasan		İ. Ramiçeviç M. Asım

		Makedonya Üsküp						
329	50	Reçatnica BEEO NIP RO Nova Makedonya Üsküp		Nikola Tasev		Drita Karahasan		İ. Ramiçeviç B. İbrahim
330	50	Reçatnica BEEO NIP RO Nova Makedonya Üsküp		Nikola Tasev		Drita Karahasan		İ. Ramiçeviç
331	50	Reçatnica BEEO NIP RO Nova Makedonya Üsküp		Nikola Tasev		Drita Karahasan		İ. Ramiçeviç P.Ramiçeviç

b. Sesler Dergisinin Şekil Özellikleri:

1. Kapak Kompozisyonu: Sesler dergisi uzun ömürlü bir dergidir. Derginin kapak tasarımı 200. sayıya kadar aynıdır. Her sayının kapak tasarımı aynıdır, ancak kapak renkleri değişmektedir.

Derginin adı, kapağın alt kısmını ortalayacak şekilde ve küçük harflerle yazılır. “Sesler” kelimesinde bulunan “l” harfinin üzerinde dikey biçimde “Toplum Sanat Dergisi” ifadesi bulunur. Devamında derginin sayısı ile yayımlandığı aya ve yıla yer verilir. Derginin ismi bütün sayılarda aynı yazı tipi ve puntoyla verilir. Derginin kapağı her ay farklı renk olarak basılır, arka sayfası ise renksizdir. Kapaklarda sarı, mavi, kırmızı, pembe, gri, mor, koyu yeşil gibi tek ve sade renkler kullanılır. Derginin, 301. sayısından itibaren ebadında ve kapak kompozisyonunda değişikliğe gidilir. Farklı resim ve desenler kullanılmaya başlanır. Bu yeni tasarım son sayıya kadar devam eder. Kapaklarda zaman zaman önemli günlerin ve şahısların tanıtımını da yapılır. Bu başlıklar genellikle kırmızı renkte ve derginin sayısının hemen altında verilir.

301. sayısından itibaren arka kapağın sol üst köşesinde ISSN numarası verilir. Kapak tasarımı 301. sayısından itibaren farklı kişiler tarafından hazırlanır. Derginin kapak ve teknik sorumlusu İsmet Ramiçeviç’tir. İsmet Ramiçeviç’in adı 301. sayıdan itibaren künyede de verilir.

2. Dizgi ve Baskı Tekniği: 1965-2001 yılları arasında 36 yıl yayın hayatına devam eden Sesler dergisi, Nova Makedonya, Üsküp-Makedonya matbaası tarafından basılır. Sesler, latin harfleriyle ve Türkçe olarak basılır. Ancak 13. sayı Türkçe ve Makedon dillerinde basılır. Hatta bu yönde bir karar alındığı da belirtilir. Ne var ki, bu karar hiçbir sayıda uygulanmaz.

Dizgi ve mizanpajı künyede isimleri geçen İsmet Ramiçeviç, Nur Gökbulut, Asım Yücelsoy, Bilal Erdoğan, Ayşegül İ. Draşan, Mustafa Asım, Bedi İbrahim, Petar Ramiçeviç tarafından yapılır. Dergi kapak sayfaları dahil ikinci hamur sarı kâğıda basılır. Baskı kalitesinde farklılık pek fazla görülmez. 1992 yılından itibaren Yugoslavya’nın dağılmasıyla maddi imkânsızlıklar yaşanır.

Dergide yer alan başlıklarda ve metin kısımlarında farklı puntolar kullanılır. Başlıklar genellikle koyu fakat desenlerin arasında kaybolacak şekilde verilir. Sayfa numaraları ikinci sayfadan başlatılır, ön kapak birinci sayfa olarak kabul edilir.

3. Fotoğraf ve Desen (Çizim): Toplamda 331 sayı olan bu dergide 200'ün üzerinde resim bulunur. Bilhassa yazar, şair, sanatçı, bilim ve devlet adamlarına yönelik yazılarda zaman zaman fotoğraf ve resim kullanılır. Özellikle dönemin Yugoslavya Devlet Başkanı Broz Yosip Tito'ya ait resimlerin çokluğu dikkati çeker.

Dergi, desen ve çizimler açısından da oldukça zengindir. Dergide yayımlanan hikâye, masal ve şiirlerle ilgili çizimler bulunur. 301. Sayıdan itibaren kapakta da fotoğraf ve desenler kullanılmaya başlanır. İç sayfalarda ise, yazıların temasına uygun fotoğraflara yer verilir. Başlıklar için farklı şekiller ve desenler kullanılır. Bunların derginin bütün sayfalarına yayılması da dikkat çekicidir.

4. Sayfa Yapısı: Sesler, sayfa sayısı bakımından 100-150 sayfa civarındadır. Derginin ilk sayfasında künye, sonraki sayfasında içindekiler bölümü bulunur. Son sayfada ise adres, fiyat, banka hesap numarası, matbaa ve adresi bilgilerine yer verilir.

Dergi, 1. sayıdan 299. sayıya kadar hikâye kitabı boyutunda olup ebadı 12,5x20 cm'dir. İkinci hamur, sarı kâğıt kullanılır. Bazen bu ebada uymayan sayılara da rastlanır. Bu durum derginin ciltlenmesi sırasındaki traşlanmayla ilgilidir. 300. sayıdan itibaren derginin ebadı ve kullanılan kâğıdın kalitesi de değişir. Bu sayıdan itibaren fotoğraf albümü boyutunda çıkarılan derginin ebadı, 16,5x21 cm'dir. Ayrıca kâğıt kalitesi de artırılarak birinci hamur beyaz renk kâğıt kullanılır.

c. Sesler Dergisinin Muhteva Özellikleri:

Sesler, toplum-kültür-sanat dergisidir. Bu nedenle bünyesinde şiir, hikâye, roman, tiyatro, halk edebiyatı ve folklor ürünleri, dil ve edebiyat yazıları, tiyatro ve tiyatro yazıları, tarih yazıları, siyasi-sosyal konularda yazılmış yazılar, Olaylar, mülakatlar, bibliyogragya, biyografî, çeviri, deneme, değini, eleştiri ve tanıtım yazıları ile çeşitli haber barındırır.

Dergide en çok “şiir” türünün yer aldığı görülür. Buna göre, 7000 civarında şiir ve 700 civarında hikâye bulunur. Bunların yarıya yakını Makedonya ve Kosova Türk edebiyatçılarına aittir. Ayrıca dergide, dil araştırmalarından tarih ve sanat araştırmalarına kadar çok geniş bir yelpazede yazılar yer almaktadır. Bölgedeki Türklerin folkloru üzerine yapılan derleme ve değerlendirme çalışmaları da önemli bir yer tutmaktadır. Derginin, “belirli alanlarda farkındalık uyandırmak, yeni nesillerin yetenekli olduğu alanlarda bilgi sahibi olmalarını sağlamak” yönündeki hedeflerinin, tür çeşitliliğindeki bu zenginliğin en önemli sebebi olduğunu söyleyebiliriz.³

³ Ertuğrul Karakuş, “Makedonya ve Kosova Türk Edebi Üreticiliğinin Devamında Sesler Dergisinin Rolü”, Uluslararası Dil ve Edebiyat Çalışmaları Konferansı “Balkanlarda Türkçe”, Cilt:1, s. 105, Hëna e Plotë Beder Üniversitesi 14-16 Kasım 2013 Tiran.

1. Şiir: Sesler, hiç şüphesiz şiir ağırlıklı bir dergidir. Balkan Türklerinin şiire önem vermesi, derginin de genç kalemlere kapılarını açmasında etkisi gözlerden kaçmamaz. Genç yazarlar kendilerini göstermek için şiir dışındaki türlere pek ilgi duymamışlardır. Dergide sürekli yazan bir şair kadrosunun varlığı dikkat çeker. Ancak derginin asıl amaçlarından biri de genç yeteneklerin önünü açmaktır. çıkarmaktır. Bu maksatla daha ilk sayıdan itibaren dergide genç kalemler adına umutlar köşesi ayrılır. “Sesler dergisinin 36 yıllık serüveni boyunca; edebiyat ve sanatla ilgilenen birçok genç yetenek, ürettiklerini bu dergiye ulaştırır. Bu yazılardan kimisi “Umutlar” kimisi “İlk”, kimisi “Genç Umutlar”, kimisi de “Genç Şairler” adı altında yayımlanmıştır.”⁴

Dergide 7000’den fazla şiir bulunur. Bunların yarıya yakını bölgede yaşayan Türklere aittir. Bir kısmı Türkiyede yaşayan şairlerden, bir kısmı da önemli Balkan ve dünya şairlerinden yapılan çevirilerden oluşur. Şiirlerin çoğunluğunun altında şairlerinin imzası bulunur.

Sesler dergisi, şiirin önemini vurgulamak, Balkanlardaki halk şairlerine ve şiirlerine sahip çıkmak için 88, 98 ve 218. sayılarını “Struga Şiir Akşamları”, 242-243. sayısını “Çağdaş Türk Şiiri” ve 215. sayısını da “Çağdaş Bosna-Hersek Şiiri” adında özel sayı olarak yayımlar.

Dergide yayımlanan şiirlerde, genellikle belirli bir nazım şekline ve ölçüye bağlı kalınmaz. Ancak hece vezni ve halk edebiyatı nazım şekilleri ağırlıktadır. Bu durum, derginin milli edebiyat çizgisinde olmasına dayandırılabilir. Heceyle yazılan şiirlerin çokluğuna rağmen serbest ölçüyle yazılmış çok sayıda şiir de vardır.

2. Hikâye-Roman: Sesler dergisinde şiirden sonra en çok hikâye türüne yer verilir. Dergide 700’e yakın hikâye bulunmaktadır. Kosovalı Türklerin yazdığı hikâyelere sıklıkla rastlanır. Hikâyelerde köy hayatı, hasret, macera, komşuluk gibi temalar işlenir. Hikâyelerde genellikle eğitici konular üzerinde durulur. Kullanılan mekânlar da okurun yakından tanıdığı köyler ve kasabalaradır.

Enver Baki, Fahri Kaya, Necati Zekeriya, Ahmet S. İğciler, İskender Muzbeg, Hasan Mercan, Alaettin Tahir, Avni Abdullah, Süreya Yusuf, Avni Engüllü, Suat Engüllü, Recep Murat Bugariç, Mehdi Halıcı, Abdulkadir Heyber, Erol Hayrettin, Leyla Hüseyin, Enver İlyas, Mustafa Karahasan, Şecaattin Koka, Şükrü Ramo, Bayram İ. Rogovalı, Güler Selim, Mustafa Yaşar, Agim Rıfat Yeşeren gibi yazarların hikâyelerine sıklıkla rastlanır. Ayrıca Türkiyeden Orhan Kemal, Yaşar Kemal, Bekir Yıldız, Zeyyat Selimoğlu, Ömer Seyfettin, Selim İleri, Ömer Faruk Toprak, Tarık Dursun K. Talip Apaydın, Sabahattin Ali, Necati Cumalı gibi önemli isimlere de yer verilir.

Yugoslavya’nın diğer uluslarının hikâyecileri arasında Niyaz Alispahiç, İvo Adnriç, Horje Luis Borges, Boško Bogotiç, Jovan Boşkovski, Miodrag Bulatoviç, Vera Bujarovska, Jivko Çinko, Branko

---

⁴ Karakuş, (2013:107)

Çopiç, Maksim Gorki, Sotir Guleski, Ernest Hamingvey, Ali İsakoviç, Aldo Kliman gibi yazarların eserleri çeviri olarak derginin takipçilerine sunulur.

Sesler dergisinde romana pek yer verilmez. Romanların hacimli olması ve konu bütünlüğünün kaybolması buna sebep olarak gösterilebilir. Ancak 46 defa romanlardan alınmış çeşitli bölümlere yer verildiğine şahit oluruz. Bunların yirmi dokuz tanesi çeviridir. Dergide, İvo Andriç, Miodrag Bulatoviç, Taško Georgiyevski, Neşat Nuri Güntekin, Nazım Hikmet, Blagonya İvanov gibi yerli ve yabancı toplam 35 yazarın romanlarına yer verilir. Bunlar arasında, İvo Andriç'in "Düş", Miodrag Bulatoviç'in "Dalmaçya'lı Kadın Karadağ'da Nasıl Doğum Yapıyordu", Nuri Reşat Güntekin'in, "Miskinler Tekkesi'nden", Nâzım Hikmet'in, "Duruyorum Kıvıldamadan Lenin'in Başucunda", Nâzım Hikmet'in "Yaşamak Güzel Şey Be Kardeşim'den", Yakup Kadri Karaosmanoglu'nun "Yaban", Vlado Maleski'nin "Savaş Arkadaşları", Bojin Pavlovski'nin "Çinli Miladin" Meşa Selimoviç'in "İnsan Olmak İstiyorum" Kostas Valetas'ın "Göçebeler" gibi ismini zikretmediğimiz sosyal içerikli birçok roman dikkat çeker.

3. Tiyatro ve Tiyatro Yazıları: Sesler dergisi tiyatro oyunu olarak 70 esere yer vermiştir. İlhami Emin, Hasan Mercan, Şerafettin Nebi, Sabit Yusuf ve Süreyya Yusuf tiyatro eseri alanında isim yapmış, yazdıkları oyunlarla insanların beğenilerini kazanmış kişilerdir. Yazılan eserler daha çok trajedi ve drama şeklindedir. Dergi çeviri tiyatro eserlerine pek yer vermez. Sadece on dört çeviri tiyatro eseri bulunur. Ayrıca beş tane de radyo oyununa yer verilir. Bunlardan ikisi çeviridir.

Dergide yayımlanan tiyatro oyunlarında göze ilk çarpan, yazarların toplumsal konuları ele almalarıdır. İlhami Emin'in "od", "Memed", "Yunus Emre", "Konuk", "Yabancı", "Nasrettin", "Kuş Ahmet" gibi oyunlarında olaylar dramatik şekilde anlatılır. Hasan Mercan'ın oyunlarında duygusallık ön plandadır. Mercan'ın "Kartallar Bayramına Elveda 1-2-3", "Dullar Evi", "Çiçekçi Ali", "Aşk Yüzünden", "Deliler", "Anne", "Dağ Gelini", "Bir Avuç Mavi" gibi eserleri buna örnek olarak gösterilebilir.

Dergide tiyatro edebiyatı alanında yazılmış 52 tane de yazı vardır. Bu alanda en çok Avni Engüllü, Şerafettin Nebi, İvan İvanovski, Fahri Kaya, Kemal Lila gibi yazarların isimleri dikkati çeker.

Avni Engüllü, Fadıl Hacıç'in "Tarak" adlı güldürüsü ile "Halklar Tiyatrosunun Türk Dramı Kolunda Yeni Soluklar" ve "Müffettişi Bir Yenice Yaşamak"; Vindsor'un "Şen Kadınları Üsküp'te", "Halklar Tiyatrosu Türk Dramı Türkiye Yolculuğundan Başarı ile Döndü"; İrfan Bellür'ün "Memet Oyununu Düşünürken"; İvo Andriç'in "İrgat Siman'ı Sahnede", "Yazınımızda Tiyatro Türünde Aliş", "Zoraki Hekim mi, Zoraki Güldürü mü?" gibi yazılarıyla tiyatro oyunlarının hem tanıtımını hem eleştirisini yapar, eksiklerin giderilmesi hususunda çeşitli önerilerinde bulunur. Şerafettin Nebi "Anılarımda Büyük Kalpler", "İlk Oyunun Hatıraları", "Otuz Yıl Önceki Yeni Yol'un Dram Grubu", "Sahne Notlarımdan" ve "Turne Güncemden" başlıklı yazılarında oyunculuk hatıralarından bahseder.

4. Dil ve Edebiyat Yazıları: Sesler dergisinde, muhtelif alanlarda birçok yazı kaleme alınır. Makale, hikâye, deneme, anı, mektup, şiir olmak üzere edebiyatımızın hemen hemen her türüne yer verilir. Dergi konu bakımından çeşitlilik arz etse de, en önemli yazılar dil ve edebiyat üzerinedir.

Dergide dil ve dil öğretimi ile alakalı 112 yazı bulunmaktadır. Bunların arasında Türkçe eğitim-öğretimde yaşanan zorluklar ile dilbilgisi kuralları ve kullanımı, Türk dilinin tarihi gelişimi, dil özellikleri, yabancı dillere geçmiş Türkçe kelimeler gibi birçok makale bulunur.

Başta Süreyya Yusuf, İsmail Zekeriya, Arif Ago, Necati Zekeriya, Veli Ahmet gibi birçok yazar dil ve dil öğretimi ile alakalı bir birinden değerli makaleler yayımlarlar. Yazılan makaleler ağırlıklı olarak okul çağındaki kişilerin dil öğrenimi ve öğretimi ile alakalı olması dikkatlerden kaçmaz. İsmail Zekeriya, “*Öğrenci Dili, Terimler ve Dilbilgisi*”⁵ adlı makalesinde konuşma dili ile yazışma dilindeki farkları ve çözüm yollarını oraya koyar. “*İlkokullarda Edebiyat Derslerinin Amacı*”⁶ adlı makalesinde ise edebiyat derslerindeki dil öğretimi üzerinde durur.

Türkçe eğitim-öğretimle ilgili Arif Ago’nun “Okullarımızda Anadili ve Edebiyat öğretiminin Birliği” ve “Makedonya Türk Halkının Anadil Üzerinde Eğitim-Öğretim ve Sorunları”, Recep Murat Bugariç’in “Öğrencilerin Konuşma ve Yazı Kültürü”, İsmail Tevfik’in “Manastır Türk Çocuklarının Öğrenimi”, Gligor Todorovski’nin “Balkan Savaşlarından Sonra Makedonya’da Türk Çocuklarının Eğitimi”, Necati Zekeriya’nın “Öğretmenlerin Dil Sorumluluğu” gibi makaleleri önemlidir.

Sesler dergisinde edebiyat alanında yazılmış çok sayıda yazı bulunmaktadır. Bu yazılarda, Türk ve dünya edebiyatından çeşitli konulara değinilir, biyografiler ve tanıtım yazılarına yer verilir. Ayrıca edebiyatla ilgili çeşitli dosyalara ve araştırmalara da rastlamak mümkündür. Bu bakımdan dergi, edebiyat tarihimize ışık tutabilecek önemli bir kaynak olarak da değerlendirilebilir.

Sesler dergisi dikkatle incelendiğinde “Çağdaş Yugoslavya Türk Edebiyatından Çizgiler” ile “Makedonya ve Kosova Türklerinin Edebiyatı Üzerine” adlı seri yazılar dikkati çeker. Bu bölümlerde Abdülkadir Heyber, Enver Tuzcu, Şükrü Ramo, İlhami Emin, Fahri Kaya, Necati Zekeriya, Naim Şaban, Süreyya Yusuf, Hüseyin Süleyman, Nimetullah Hafız, Avni Abdullah, Ever Baki, Nusret Dişo Ülkü, Hasan Mercan ve Mustafa Karahasan gibi isimlerin yazıları bulunur. Lütfi Seyfullah’ın 1979-1998 yılları arasında kaleme aldığı yazılarda çok sayıda sanatkârın hayatı, sanatı ve eserleri üzerinde durulur. Ayrıca dış Türkler, yabancı yazarlar, bilim adamları, müzisyenler ve ressamlar için de bu tarz araştırma ve tanıtım yazıları bulunur.

Dergide, çeviri edebiyat yazılarına da yer verilir. Fakat bu alandaki yazılar oldukça azdır. 700’e yakın edebiyat yazısı içinde sadece on sekiz çeviri yazı vardır. Çeviri yazılar içerisinde Sırpça-Türkçe sözlük hazırlayan Slavoylup Çinciç’in dil ve Edebiyat tercümeleleri dikkate değerdir.

⁵ İsmail Zekeriya, “Öğrenci Dili, Terimler ve Dilbilgisi”, Ocak 1974, S. 82 s. 23-26

⁶ İsmail Zekeriya, “İlkokullarda Edebiyat Derslerinin amacı”, Ekim 1977 S. 119 s. 47

5. Halk edebiyatı ve Folklor Yazıları: Sesler, halk edebiyatı ve folklor alanında çok sayıda yazıya yer verir. Bunların bir kısmı araştırma ve derlemelerden oluşur. Bilhassa sözlü kültürden derlenerek yazıya geçirilen türküler, maniler, ninniler, atasözleri, deyimler, adetler, düğünler, bilmeceler, masallar ve çeşitli oyunlar bu sayede kaybolmaktan kurtulur. Derleme alanında yapılan çalışmalarda Avni Engüllü, İrfan Ünver Nasrettinoğlu, Hasan Mercan, Sabit Yusuf, Aziz Buş, Nimetulla Hafız, İskender Muzbeg Şefikoğlu ve Hamdi Hasan önde gelen isimlerdendir.

Avni Engüllü, halk edebiyatı ürünleri derlemelerinde ilk göze çarpan kişidir. Engüllü'nün “Yürüklerde Düğün”, “Evlenme Bir de Düğüne ilişkin Atasözleri ile deyimler”, “Makedonya Türklerinde Ramazan (Davulcu) Manileri” adlı çalışmaları ile Kozara konulu seri yazılarından oluşan çok sayıda derlemesi bulunur. Bunlara çeşitli zamanlarda yayınlanmış kutlamalar, merasimler ve adetlerle alkali yedi adet derlemeyi de ilave etmek gerekir.

Sesler dergisinde, folklor ile alakalı 166 yazıya yer verilir. Bu yazıların altında en çok İrfan Ünver Nasrattinoğlu ve Hamdi Hasan'ın ismi geçer. Bu alanda Nasrattinoğlu'nun 18, Hasan'ın 15 makalesi bulunmaktadır. Nasrattinoğlu yazılarında daha çok Nasrettin hoca ve fıkraları üzerinde durur. Hamdi Hasan ise, Balkanlarda yaşayan Türk folklorunu inceler. Makedonyada ikamet eden Hasan, Sesler dergisinin 202. Sayısında “Yugoslavya’da Türk Halk Edebiyatı Üzerinde Yapılan Derleme, Çeviri ve Araştırmalar Üzerinde Bir Bibliyografya Denemesi” adlı bibliyografyası ile Balkanlarda halk bilimi araştırması yapacaklar için çok değerli bir kaynaktır. Bunların dışında, Nimetullah Hafız, Sevim Piličkova, İsmail Eren, Avni Engüllü, Saim Sakaoğlu ve Lyubnika Raykoviç’in de Balkan folkloruna dair çok sayıda yazısı bulunur.

6. Tarih Yazıları: Sesler dergisinde tarih yazıları ile alakalı toplam 90 makale bulunur. Bu makalelerde genellikle, Balkanların durumu, Osmanlı'nın Balkalardaki etkisi, Yugovlasya'nın kuruluşu ve dağılması, Atatürk ve Kemalizm, Makedonya, Makedonya Türkleri, Makedonya Arnavutları ve bazı tanınmış tarihi kişiliklerin tarihçe-i hayatları gibi konular ele alınır.

Tarih konulu yazıları yayınlanan yazarlar arasında Mustafa Karahasan, Yusuf Hamza, Nimetullah Hafız, Enver İlyas, İsmail T. İsmail Muzaffer Tufan gibi yazarların isimleri çne çıkar. Dergide ayrıca, Milla Zdraveva, Edvard Kardly, Gligor Todorovski, Orde İvanovski gibi yabancı yazarların çevirilerine de yer verilir.

Mustafa Karahasan 1975-1988 yılları arasında yazdığı “1830 Tanzimatı ile Başlıyan Osmanlı Toplumunda Reformlar Hem de Parteniya Zografski”, “1878-1881 Yılları Arasında Sırp Basınında Makedonya”, “1941 Mart Olaylarının Önemi”, “1941-1942 Süresince Pirlepe Parti Örgütünün Türk ile Arnavut Halklarına İlişkin Tutumu”, “Harp Yönetimi ve Atatürk”, “Tarihsel Kişinin Tarihsel Eseri”, “Türk Tarihinde İlinden Ayaklanması ve Kurşova Cumhuriyeti” gibi yazıları ile farklı alanlarda tarihe ışık tutar.

Edvard Kardely'in Suat Engüllü tarafından Türkçeye çevirilen “Bağlantısızlığın Tarihsel Kökenleri” başlığıyla 1983 yılında basılan dergilerde altı seri sekinde yayımlanır. Bu yazı Kardely'in, İkinci Dünya Savaşının sona ermesinin 30. yıldönümü dolayısıyla 8-13 Eylül 1975 tarihleri arasında Zagreb'te düzenlenen “Savaş ve Barışın Güçleri ve Yolları” adlı bilimsel konferansta sunduğu rapordur.⁷ Eserde Bağlantısızlık hareketlerinin üzerinde durulur.

7. Siyasi-Sosyal Konularda Yazılmış Yazılar: Bir toplum ve sanat dergisi olan Sesler, siyasi ve sosyal konular üzerine yazılmış çok sayıda makaleye yer verir. Bu alanda yazılmış 500'e yakın makale bulunmaktadır. Dergi, başta Broz Yosip Tito, Vefki Hasan ve Mustafa Karahasan olmak üzere Şükrü Ramo, Kemal Seyfullah, Firuz Demir, Fahri Kaya, Salih Emin, Vefki Hasan Özgün, Hürşit Rifat, Edvard Kardely, Kamuran Tahir, İsmail İsmail, İlhami Emin, Verko Vlahoviç, Cemal Süleyman, İfran Ünver Nasrattin gibi yazarların eserleri dikkat çeker.

Broz Yosip Tito'nun Sesler dergisinde siyasi ve sosyal konular alanında ellinin üzerinde yazısı bulunmaktadır. Bu yazılar dergi yazarları tarafından tercüme edilmiştir. Tito'un kaleme aldığı yazıların yarısını devrim, Bağlantısızlık hareketi, Sosyalizm, Komünizm gibi siyasi ve ideolojik düşünce merkezli konular teşkil eder.

Tito'dan sonra bu alanda yazdığı 40'a yakın makale ile Vefki Hasan dikkati çeker. Hasan, yazılarında genellikle özyönetim başta olmak üzere devrim, sosyalizm ve Tito'nun siyasi düşünürlüğü gibi konular üzerinde durur.

Siyasi ve sosyal yazılar dikkatle incelendiğinde sosyalizm ve Tito temalarının ağırlıkta olduğu görülecektir. Deginin basım yeri, hitap ettiği kitle ve yayımlandığı dönem dikkate alınırca, sosyalizm ve Broz Yosip Tito ile alakalı yazıların çokluğu şaşırtıcı olmayacaktır.

8. Mülakatlar: Sesler dergisinin yayımlandığı coğrafyada Türkçe yayın yapan radyo ve televizyon olmasına rağmen konuşma-söyleşi tarzında yazılara pek yer vermez. 331 dergiden sadece dört tanesinde mülakat tarzında diyebileceğimiz yazı vardır. Bu dört yazıdan biri de çeviridir.

Bunlar; Adalet Aġaoġlu'nun “İvo Andriç'i Tanımak İçin Nobelci Olmasını Beklemeliydim” adlı söyleşisi, Avni Engüllü'nün “Radyo Konuşması”, Enver Ahmet'in “Belki Bir Türk Dünyası Şiirinden Söz Edilecek” başlıklı Tuġrul Tanyol ile yaptığı söyleşi, De Simon Beavoir'in “Jean Paul Sartre'la Söyleşi” başlıklı söyleşisi, Avni Engüllü'nün Emin Salih'le yaptığı “Kültür Hâzineleri, Ülkenin Özel Zenginliği Olarak Sayılmaktadır” başlıklı söyleşidir.

9. Olaylar: Dergi toplum-kültür ve sanat olayları ile alakalı 59 yazı bulunmaktadır. Bu alandaki yazılar genellikle “Olaylar”, “Olaylar-Dergiler-Kitaplar”, “Ayın Kültür Olayları”, “Ayın Kültür-Sanat Olayları” gibi başlıklar altında verilir. Bu alandaki ilk yazı, Necati Zekeriya'nın 29. sayıda yer alan “Ayın

⁷ KARDELY Edvard, “Bağlantısızlığın Tarihsel Kökenleri”, (Çeviren: Suat ENGÜLLÜ), Ocak 1983, S: 172, s. 5

Kültür-Sanat Olayları” başlıklı tanıtımıdır.⁸ Ayrıca Suat Engüllü, Enver İlyas, Biba İsmail, Fahri Kaya, Hasan Mercan, Alâettin Tahir, Necati Zekeriya, Saadet Nebi, Erih Koş ve Fahri Ali’nin kültür ve sanat alanındaki olayları/faaliyetleri kaleme aldıkları yazıları bulunmaktadır.

10. Bibliyografya: Dergide 13 tane bibliyografya bulunur. Bunlardan yedi tanesi Sesler dergisinin çeşitli ciltlerine ait bibliyografyalardır. Bunlar arasında, Ayşe Mehmed’in “Sesler 1965-1975, S: 1-100 Bibliyografisi”, “Bibliyografya Sesler 1975-1985, Sayı:101-200”, “Seslerin 1965-1970 Yıllarında Yayımlanan 1-50 Sayılarındaki Yazıların Bibliyografisi”; Suat Engüllü’nün “Sesler Dergisinin 1984 Yılı Bibliyografyası”; Enver Ahmet’in “Sesler Dergisinin 1988 Yılı Bibliyografyası” ve “Sesler Dergisinin 1986 Yılı Bibliyografyası” ile dergi tarafından hazırlanan “Sesler Dergisinin 1973 Yılı Bibliyografyası” gösterilebilir.

11. Biyografi: Sesler dergisi sanat, edebiyat, bilim gibi tarihe mal olmuş kişilerin hayatlarını konu alan yazılara da yer verir. Fakat bu biyografi yazıları bir elin parmağını geçmez. Tanıtılan kişiler arasında Tahir Alangu’nun kaleme aldığı “Sait Faik’in Hayatı Üzerine”, Nimettullah Hafız’ın “Dr. Rıza Moilov’un Hayatı ve Eserlerinin Bibliyografyası”, Ferdane Elmazoviç Altanay’ın “Miroslav Kırleja-Yaşamı ve Sanatçı Kişiliği” ve Vanço Boşkov’un “Üsküp’lü Türk Şairi İshak Çelebi’nin Hayatı ve Eserleri” biyografi alanında yazılmış yazılara örnek olarak gösterilebilir.

12. Çeviri Yazılar: Dergide 1500’e yakın çeviri eser bulunmaktadır. Dergide şiir, hikâye, roman, tiyatro, halk edebiyatı ürünleri, edebiyat yazıları, dil ve dil öğetimi yazıları, folklor yazıları, tiyatro yazıları, tarih yazıları, siyasi-sosyal konularda yazılmış yazılar, mülakatlar, deneme, değini ve tanıtım yazıları gibi hemen hemen her alanda çeviri yazılara rastanır.

Çevirileri yayımlanan isimler arasında; Aleksander Soljenitsin, Aleksey Tolstoy, Atanas Vangelov, Bahtiyar Vahapzade, Bernard Şov, Branislav Petroviç, Cemaluddin Aliç, Çe Ge Vara Ernesto, Edvard Kardely, Eliot Tomas, Ernest Hemingvey, Fikret Koca, Frensis Artur, Gal lazlo, Hamdi Hasan, Hasan Kaleşi, Iliç Vladimir Lenin, Ismet Dizdareviç, Ivo Andriç, İzzet Sarayliç, Karl Maks, Lazar Lazarov, Luis Borges, Maksim Gorki, Mehmet Selimoviç, Meşa Selimoviç, Mevlana, Mihail Lermantov, Mihail Sholov, Milan Kundera, Necati Zekeriya, Niyaz Alispahiç, Pablo Neruda, Radoslav Miloşeviç, Radovan Karaçiç, Resul Rıza, Sergey Yesenin, Süreyya Yusuf, Thomas Man, Vladimir Mayakovski, Yevgeni Yevtişenko, Yian Lu, Yong Sam Kim, Yosip Broz Tito, Yusuf Süleyman sayılabilir. Dikkat edilirse, başta tanınmış bir çok yazar şair olmak üzere, bazı devlet adamları, psikoloklar ve tarihçilerden de çeviriler yapıldığı görülür. Balkan ve Rus coğrafyası başta olmak üzere dünyanın pek çok bölgesinden isme yer verilmiştir.

13. Deneme, Değini ve Tanıtım yazıları: Deneme, değini ve tanıtım alanında çok eser bulunmaz. Ancak bu alanda en çok Oktay Ahmed, Oktay Akbal, Fahri Ali, İbrahim Armağan, Meral

⁸ Necati Zekeriya, “Ayın Kültür-Sanat Olayları”, Eylül 1968, S: 28, s. 83-84.

Dalip, İlhami Emin, Avni Engüllü, İsmail Eren, Yakup Hayro, Fahri Kaya, Lidiya Kumbaracı, Hüseyin Özbay, Hilât Selim, Alâettin Tahir, Kiril Temkov, Rifat Agim Yeşeren, Nada Yukurova, İsmail Zekeriya gibi yazarların isimleri geçer.

Deneme ve değini türündeki yazılar daha çok güncel ve toplumsal meseleler üzerinedir. Buna örnek olarak Bayram İbrahim'in "Öldürmek Üstüne", Necati Zekeriya tarafından çevirilen Lamia Hacıosmanoviç ve Fehim Nametak'ın, "Kapetanoviç'in Şarkiyat Çalışmaları Üstüne", Kudret Sabahattin Aksal'ın "Eleştiri Üstüne", Oktay Akbal'ın "Pikaso Üzerine", Ahmet Arslan'ın "Denemeyi Denemek", İlhami Emin'in "Kasım'dan Kalanlar" ve "Şubat'tan Kalanlar", Avni Engüllü'nün "Yenigün Sanat, Kültürel Yaşamanın Yeni Zenginliği" gibi yazılarını örnek olarak gösterebiliriz.

14. Yarışmalar: Dergi, Eylül 1983 ve Şubat 1984 yıllarında öykü yaratıcılığını teşvik etmek amacıyla ödüllü öykü yarışması düzenler. Yarışma şartları ilgili sayıda bildirilir.⁹ Gönderilen eserler değerlendirildikten sonra yarışmada ilk üçe giren isimler ödüllendirilir. Birinciye 8.000, ikinciye 6.000, üçüncüye ise 4.000 dinar para ödülü verilir.

15. Özel Sayılar ve Ekler: Dergi, Türkçe bilincinin gelişmesini, ana dilin unutulmamasını kendine görev olarak belirlediğini söyleyebiliriz. Bu çerçevede şiir, edebiyat ve sanat alanında yapılan çeşitli etkinlikleri özel sayılarla duyurmaya çalışır.

1974 yılının Temmuz ve Ağustos aylarında "Struga Şiir Akşamları" adı altında şiir programları düzenlenir. Buna atfen yayımlanan 88. Sayısı "Şiir Özel Sayımız" olarak adlandırılır. 1975 yılının Ağustos ve Eylül aylarındaki "Struga Şiir Akşamları" da derginin 98. sayısında "Şiir Özel Sayımız" başlığıyla yer alır. Eylül 1987 yılında yayımlanan 218. Sayı "Struga Şiir Akşamları gösterisi-Miladinov Kardeşler Ödülü" adlı özel sayı olarak basılır. Ocak-Şubat 1990 yılında yayımlanan 242-243. sayı "Çağdaş Türk Şiiri Özel Sayısı" adıyla basılır. Nisan 1987 yılında yayımlanan 215. sayı "Sarayova Şiir Günleri" programına adanır. Mayıs 1980 yılında yayımlanan 146. sayı dönemin Yugoslavya Başkanı Yosif Bros Tito'ya adanmıştır. Ekim 1986 yılında yayımlanan 209. sayı 25. yıl münasbetiyle "Bağlantısız Ülkelerin Yazınlarından" adlı özel sayı olarak basılır.

Ocak-Şubat 1992 yılında yayımlanan 272-273. sayı Fahri Kaya tarafından hazırlanır. "Boşnak Edebiyatı" başlığını taşıyan bu sayıda, Mübera Muyagiç, Abdullah Sidran, İbrahim Kayan, Fehim Kayeviç, Mübera Paşiç, Meho Barakoviç, İrfan Orozoviç, Cemaluddin Altıç, Enes Kişeviç, Safet Sariç, Yasna Şamiç, Manib Delaliç, Cenaluddin Latiç, Ferida Durakoviç, Zilhad Kluçanın ve Selim Arnaut gibi yazar ve şairlerin eserlerine yer verilir. Ekim 1995 yılında yayımlanan 299. sayı ise, bu bölgede Türkçe basılan "Üçüncüler" dergisi için özel olarak çıkarılır.

⁹ "Ödüllü Öykü Yarışması", Sesler, Eylül 1984, S: 188, s. 127-128; "Ödüllü Öykü Yarışması", Sesler, Şubat 1983, S: 173, s. 139-140.

d. Yazar Kadrosu

Sesler dergisi Yugoslavya toplumunu oluşturan karma kültürün izlerini taşır. Kosova ve Makedonya Türklerinin geçmişi, örf ve adetleri, kültürü, sanatı, bilhassa Türkiye ile ilgili çeşitli yazılara yer verildiği görülür. Bununla birlikte Yugoslavya'yı oluşturan Sırp, Hırvat, Boşnak, Karadağlı, Sloven toplumunun özellikleri ve değerlerinin tanıtıldığı da görülür. Derginin yazarları arasında sadece Yugoslavya'da yaşayan yazar ve şairler değil, Türkiye'den ve dünya edebiyatından da yazar ve şairler bulunur. Sesler dergisinde eserleri yayımlanan isimleri aşağıda zikredilmiştir. İsimler alfabetik sıraya göre sıralıdır. Biliyografik olarak verilir.

1. Şiir: ABASIYANIK Sait Faik, ABDULLAH Able, ABDULLAH Arzu, ABDULLAH Akan, ABDULLAH Avni, ABDULLAZADE Arif, ABDUSSABUR Salâh, ABRAŞEVİÇ Kosta, ABUŞOĞLU Tamer, AÇ Karol, AÇIN Yovitsa, AFANASYEV Yeji, ADEM Rahmi, AG İştvan, AGEYE Vasayan, AGNON Şmuel Josef, AHMATOVA Ana, AHMED Selda, AHMET Ayten, AHMET İrfan, AHMET Oktay, AHMET Suad, AHMETNAFİ İbrahim, AKAY Abdullah, AKBAL Oktay, AKBAŞ Ali, AKDAĞ Mehmet Zeki, AKENGİN Yahya, AKGÜN Nahit Ulvi, AKIN Gülten, AKIN Sunay, AKPINAR Zafer, AKSAL Sabahattin Kudret, AKSOY Özbeyin, AKTAN Feriha, AKYOL Sina, ALANYALI M. Rauf, ALBERT Rafael, ALEÇKOVIÇ Mira, ALEKSİÇ Snejana, ALEMDAR Hüseyin, AL-FEİTURİ Muhammed, ALÎ Durhan, ALİ Fahri, ALİ Mustafa, ALİ Sabahattin, ALİÇ Cemaluddin, ALİÇ Salih, ALİÇİÇ Aişa ALİKADİÇ Bisera, ALİYE Zeynep, ALMAJAN Slavko, ALPER Yusuf ANASOVSKİ Miho, ANDAY Melih Cevdet, ANDRADE Kosta, ANDREESKİ M. Petre, ANDRIÇ İvo, ANTIÇ Miroslav, ARAGON Lui, RBULEVSKA Olga, ARIK Hüseyin, ARİON İon, ARNAUT Selim, ARNAUTOVIÇ ALİÇ Fadila, ARTUKOVIÇ Zlatka, ARSOVSKİ Georgi, ARUÇ Selâettin, ASUMANE Sembene, ASAF Özdemir, ASYA Arif Nihat, ÂŞIK VEYSEL, AŞIKFERKİ Şerafettin, ATAMURADOV İkrım, ATAY Alim, AVRAMESKU Mihay, AVTİLA Eduardo Antonio, AYBEK, AYICIN Bedrettin, AYDIN Mehmed, AYRAL Cüneyt, AYVAZ Salaettin, AZİZ Vahit, BABİNKA Mihail, BAL A. Metin, BALAN Duşan, BALAŞ Olipiu, BALCIOĞLU A. Rahmi, BALDEV Mirza, BALİKA Kornel, BALTACIOĞLU Şehmeran, BALTİC Svetozar, BARAKA Amiri İmamı, BARAKOVIÇ Meho, BAŞIÇ Hüseyin, BAT S. N., BATALVİ Şiv Kumar, BATU Selahattin, BATUR Enis, BAYMAK Ethem, BAYMAK Osman, BAYRAKTAR Zümrüt, BAYRAKÇI Kemal, BAYRAKTAREVIÇ Radomir, BAYRAM Esad, BAYRAM İrfan, BAYRAM Kemal, BAYRAM Osman, BEHER Ferenc, BEHRAMOĞLU Ataol, BEKSAÇ Zeynel, BEKTAŞ Cengiz, BEKTEŞ Şerafettin, BELLÜR İrfan, BELLİ Şemsi, BENDEROĞLU Abdüllatif, BENDER Pal, BENKOVA Viera Popitova, BERFE Süreyya, BERK İlhan, BERİŞA Budim, BEYATLI Yahya Kemal, BİLOSNIÇ Mariyan Tomislav, BİRKOVIÇ Yevrem, BLAGOYEYİÇ Slobodan, BODLER Şarl, BOGDANOVIÇ Nedelyko, BOĞA Çetin, BOGETİÇ Boşko, BOHUŞ Paylo, BOLMABA, BONEFOY İv, BOR Matey, BOROVSİKİ

Tadeuş, BOSNİÇ Yelena, BOSTEVSKİ Yovan, BOŞKOVSKİ T. Petar, BOŞKOVSKİ Yozo, BOŞNAKOVSKA Gordana Mihailova, BOYETU Berta, BOZACI Arif, BREÇA Fahriye, BREHT Bertolt, BROVİNA Flora, BUGARİÇ Recep M., BUKLA Fevziy, BULUT Abdülkadir, BULUT Recep, BURAZER Diana, BUŞRA Murteza, BUYUKLİEV Kiril, CABRAL Tristan, CAMBO Yozo, CANBERK Eray, CANSEVER Edip, MATUTİNOVIÇ CARROL Levis, CARDOSO Antonio, CEMAL Suat, CERCEKU Enver, CEVDET Melih, CLARKE Peter, CORAEVA Gülçehre, COŞİ Umaşankar (Gacрати), CUMAEV Yusuf, CUMALI Necati, CURANOVİÇ Petar, CURCİÇ Yovitsa, ÇAĞLAR Ali Özenç, CUROVIÇ Yarko, CUPER Bogdan, ÇAĞLAR Behçet Kemal, ÇAKIR Hidayet, ÇAKO Gülfer, ÇALOVSKA Lilyana, ÇALOVSKİ Todor, ÇAMLİBEL Faruk Nafiz, ÇANKAR İvan, ÇAPOVSKİ İvan, ÇAR Lerka, ÇATİÇ Musa, ÇE GE VARA Ernesto, ÇELEBİ Asaf Halet, ÇERKEZ Vladimir, ÇERKEZ Nedime, ÇINARLI Hasan, ÇINARLI Mehmet, ÇIKIÇ Voyka Smilyaniç, ÇİLİMKOVIÇ Meliha, ÇİTRE Dilip Purşotan, ÇOPİÇ Branko, ÇULAVKOVA Katica, ÇVETAYEVA Marina, DABEVSKİ Petko, DAĞLARCA Fasil Hüsni, DALAL Sureş, DALAMAN Meral, DAMAR Arif, DAMOYLİÇ Miça, DAUT Hülya, DAVİÇO Oskar, DAVİDOVSKA Lubinka, DE Vişnu, DEDAY Rahman, DEDİN AÇ Milan, DEİ-Anang, DELALİÇ Munib, DEMİRLAŞ Metin, DEMSTER, DENGALI, DERTLİ, DERVİŞ Mahmut, DERVİŞ Saad, DESPOTOV Voyislav, DESTOVNİK Karel Kayuh, DERVİŞ Şemsi, DETELAYure, DOÇIÇ Yovan, DİKİNSON Emili, DİL Şahinkaya, DİNAMO Hasan İzzettin, DİNKAR Ramdhari Sing, DİOP Birago, DİOP David, DİRYAN Lilyana, DİZDAR Mak, DİZDAR Hamid, DOBRANYA Süzan, DONESKA Vera, DOS SANTOS Marçelino, DOYRAN Turhan, DRANAS Ahmet Muhip, DRETAR Tomislav, DRİTERO Agoli, DURAK Alnur, DURAKOVİÇ Ferida, DURBAŞ Refik, DUTİNA Todor, DÜNDAR Suca, ECEVİT Bülent, EDELFEIT Karen Marle, EDİBOĞLU Baki Süha, EDİP Cemal, EDİP Yusuf, EDİRNELİ Hayriye, ELÇİN Şükrü, EL-HAC Unsi, ELİOT T. S. , ELİOT Tomas, ELİYOP Tayipcan, ELMAZOVIÇ ALTANAY Ferdane, ELOĞLU Metin, ELUARD Pol, EMİN Enis, EMİN İlhami, EMİN Nurettin, EMİN Rifat, EMRE Yunus, ENGÜLLÜ Avni, ENGÜLLÜ Melahat, ENGÜLLÜ Suat, ENTSENSBERGER Hans Magnus, ENVEROĞLU İlham Ahmet, ERDİNÇ Fahri, ERDÖNMEZ Melisa, ERGUN Abdullah Rıza, ERHAN Ahmet, ERSOY Mehmet Akif, ERTEPINAR Coşkun, ETHEM Elken, EVLİYAGİL Necdet, EYÜBOĞLU Bedri Rahmi, FA Mariya, FAZLİ Nida, FEHER Ferens, FEHER Kalmam, FELDMAN Miroslav, FERENÇ Feher, FIRONYETS Vikâzoslav, FİKRET Tevfik, FİŞEKÇİ Turgay, FLORA Radu, FRAŞİK Yuzef Ancy, FRENAUD Andre, FÜRÜZAN, GAFFAR İbrahim Abdül, GAL Laslo, GARDAŞ Hamdi, GAYTAN Fikri, GAŞİ Alirizah, GAYTANİ Adem, GENÇTÜRK İsmail, GENÇTÜRK İsmail, GENEY Oben, GETE Yohan, GİGİÇ Radmila, GİLVİK Ejert, GOCA Fikret, GORKİ Maksim, GOROSTIZA Jose, GÖNSALVES Egitto, GROZDANOV Davidoviç Stoyanka, GRAFENAUER Niko, GRUEVSKİ Lubomir, GULMAN Gafur, GUNGA Fahredin, GUTALY Deyan, GÜLDAL Bülent, GÜLKIZI Valentina Karanfil, GÜN Nurengiz,

GÜZEL Bogomil, HACKADİÇ Adnan, HADIRCANAY Sadri, HAFİZ Nimetullah, HALICI Feyzi, HALICI Gönül, HALİM Nurten, HANCİÇ Raziya, HALMAN Talat Sait, HASAN Hamdi, HASAN Remzi, HASAN Servet, HASAN Vefki, HASANOĞLU Kenan, HAV Nas, HAYDAR Esmâ, HAYDAR Hüseyin, HAYDAR Recep, HAYDAR Remziye, HAYDAR Rezan, HAYRETTİN Muhammed, HAZRÎ Nebi, HIVZİ Aşık, HİCAZÎ Ahmet Abdulmuti, HİKMET Nâzım, HİLAR Malgojata, HOLUB Miroslav, HO-Şİ-MİN, HOYHOLT Per, HRİSTOVA YOÇİÇ Svetlana, HUDAVERDİEVA Halime, HUERTA Efrain, HUGUES Langston, HUMO Hamza, HÜDAVERDİ Nevzat, HÛNALP Ayhan, HÛSEYİN HASAN, HÛSEYİN Leyla, HÛSEYİN Maber, HÛSEYİN Nilüfer, HÛSEYİN Zeynep, ILGAZ Rıfat, IRGAT Cahit, İŞIKHAN Ü. Yaşar, İŞIKHAN Ü. Yaşar, İBRAHİM Bayram, İBRAHİM Bayram, İBRAHİM Emel, İBRAHİM Tülay, İBRİÇ Havva, İDRİZ Şahin, İGO Viktor, İKONOMOV Vasil, İLHAN Atilla, İLİEVSKA Vesna Domçevska, İLYAS Enver, İMAMOVIÇ Ahmed Muhamed, İNAL Ayhan, İNANÇ Esin, İNCE Özdemir, İSAKU Murat, İSMAIL Biba, İTENGÜ Turgut, İVANOVSİKİ Gogo, İVANOVSİKİ Sırbo, JABLE Afrim, JALİTSA Miyodrag, JİJOVIÇ Budimir, JUBİ Zehra, JUPANÇİÇ Oton, KABBANİ Nizar, KAÇAMAK Melehat, KADİR A. , KAMAR Kemal. KAH Yuriy, KAMİL Amin, KAMİL Suphi M., KAMU Kemalettin, KAMYENSKA Ana, KANIK Orhan Veli, KANSU Ceyhun Atuf, KANNAD, KAPİCİÇ HANCİÇ Nasiha, KARACİÇ Radovan, KARAER Mustafa Necati, KARAER Mustafa Necati, KARAHASAN Mustafa, KARAHASANOĞLU Subutay Hikmet, KARAKOÇ Sezai, KARAKUŞ Hidayet, KARAOĞLU İbrahim, KAROVSKİ Lazo, KAŞTELAN Yure, KAYA Fahri, KAYA Rahmi, KAYACAN Feyyaz, KAYAN İbrahim, KAYAOĞLU Ömer, KAYİN Meral, KÂZİM Hayrullah, KEBO Aliya, KEMİNE Memmedveli, KERAMETTİN Şaban, KIRIMLI M. Sadık, KIRKLEÇ Gustav, KIRKUL Raif, KIRLEJA Miroslav, KIRMPOTİÇ Vesna, KIRNYEVİÇ Vuk, KIRSTANOVİÇ Zdravko, KISAKÜREK Necip Fazıl, KİRDU Petru, KİRVEŞİ Muhammed, KİŞEVİÇ Enes, KLEÇKAROVSKİ Mirce, KLETNİKOV Eftim, KNE Mayda, KOKA Şecaettin, KOLUNCİYA Dragan, KOMAR Rujiça, KONESKA Elizabeta, KONESKİ Blaje, KORDİÇ Zdravko, KORDİÇ İvan, KORAY Yunus, KORO Cemali, KORO Seylan, KOROMAN Veselko, KOSTİÇ Duşan, KOSTİÇ Zvonimir, KOŞUTA Miroslav, KOTEVSKİ Yovan, KOVAÇİÇ İvan Goran, KOVIÇ Kaetan, KRAKAR Loyze, KRAMBERGER Mariyan, KRALY Milo, KRİSTENSEN İnger, KRİSTENSEN Tom, KSUEFENG Feng, KUBYAK Tadeuş, KUKUBAYSKA Mariya, KUL HİMMET, KULAVKOVA Katiça, KULENOVIÇ Skender, KUMANBAY İbrahim Abay, KUMBAROVSKİ Razme, KUNTNER Tone, KUPA Nesrin, KURBAN Şükür, KURBAN Tursun, KURDAKUL Şükran, KUSUMAG DRAYA Marati, KUTLAR Onat, KÛLAFKOVA Katitsa, KÛLEBİ Cahit, KVAZİMODO Salvatore, KVİNG Ai, LÂÇİN Yusuf, LADİN İliya, LAKO Nataşa, LATİÇ Cemaluddin, LALETİN Voyislav, LAZAREVIÇ V. Branko, LAZAROV Risto, LJONDO Bardul, LORKA Garsiya, LUMUMBA, LUNDKVIST Artur, LÛTFÛ Hacı Ömer, MACHADO Antonio, MADALİYEV Şabit, MADEN Sait, MAGAREŞEVİC

Mirko, MAHAPATRA Sitakant, MAHMUTEFENDİÇ Kemal, MAKAL Tahir Kutsi, MAKEDONSKA Viktoriya, MAKSİMOVİÇ Desanka, MAKSUT Nadire, MAKSUT Suzan, MANEVSKİ Mile, MANEV Evtim, MALKOÇ Saida, MANOYLOV Pande, MANOYLOVİÇ Sonya, MAO Çe, MARINKOVIÇ Radovan, MARİNOV-LAMAR Lalyu, MARKOVIÇ Vito, MARTİÇ Nikola, MATEVSKİ Mateya, MAZREK Şükrü, MAYAKOVSKİ Vladimir, MATİÇ Duşan, MEHMET Şehriban, MEKA MUSTAFA Mehmet, MENART Yanez, MERCAN Hasan, MERMER Fahri, MIRVEÇ Lalib, MEVLANA, MİCALAR Özcan, MİHAYLOVA-BOŞNAKOVSKA Gordana, MİLENKOVIÇ Dimitriye, MİLADİNOV Konstantin, İLEKOVIÇ-ŞUM Milorad, MİLKOVIÇ Branko, MİLOŞEVIÇ Radoslav, MİLOŞEVIÇ Velimir, MİNATİ İvan, MİRAC Yaşar, MİRANOVIÇ Nevenka, MOHANTI Bramotri, MONTALE Eucenio, MUNGAN Murathan, MUNTEANU Feliçiya Marina, MUSA Sevim, MUSLİ Fatime, MUYAGİÇ Mubera, MUSTAFA Ahmed Antar, MÜRTEZA Emel, NABİ Yaşar, NAPESKİ Core, NAPOLETANO Pietro, NASTİÇ Vladimir, NAZOR Vladimir, NEBİ Güler, NEDELKOVSKİ Kole, NENADİÇ Milan, NERUDA Pablo, NEŞAT Kemal, NETO Agostino, NİKOLOVSKA Snejana, NOGO Rayko Petrov, OBRADOVIÇ Tomislav, OĞUZCAN Ümit Yaşar, OKARA Gabriyel, OLİVERA Jose Antonio, ORAŞANSKİ Borçe, ORHON Orhan Seyfi, OSTİ Yosip, OSTOYİÇ Lubiça, OY Aydın, OZANSOY Halit Fahri, ÖMERİ Uçkuncan, ÖZDEMİR Nurettin, ÖZELLİ Fergun, ÖZER Adnan, ÖZTURNALI Murat, PAKSOY Abdülkadir, PANÇO Şukriya, PANDUKLU Şenaver, PAPHARHAYİ Gyura, PAPUGA Helena, PARUN Vesna, PAŞİÇ Mubera, PATEL Candraşekar, PATEL Yogeş, PAVÇEK Tone, PAVLOSKİ Radovan, PAVLOVIÇ Vladimir, PERSE Saint-Yohn, PAYİÇ Miliya, PETRESKİ Hristo, PETROVIÇ Branislav, PETROVIÇ Vladislav Dis, PETROVIÇ Yovan, PETROVSKİ Trayan, PETROVSKİ Trayan, PIRLİÇEV Grigor, PİNCUR-MANÇEVSKİ, PİRHASAN Barış, PODRİMYA Ali, POPA Vasko, POPOVSKİ Ante, POTOK Bahise, PREVER Jak, PRİTAM Amrita, PUŞİÇ Bosilka, RAÇİN Koço, RADANOVIÇ Nenad, RAHI Camunda Presad, RAİÇKOVIÇ Stevan, RAMO Şükrü, RAVİ Ravinder, RECEPOĞLU Altay Suroy, RENCOV Mihail, REŞİT Nizam, ROGOVALI Bayram İbrahim, ROJDETVENSKİ Robert, SADIK Fikret, SADRİ Sadun, RUMENOVA MİSİRKOVA Kata, SAİT Orhan, SALÂ Bahtiyar, SALİH Emin, SALİH Meyrem, SAMET Semra, SAMSAK Turdu, SANTUR Sehar, SARAÇ Tahsin, SARAYLIÇ İzet, SCOTTI Giacomo, SEANS Yean, SEKULİÇ Dara, SELİMKO Adem, SELMAN Neyat, SEZÂİR Sabahattin, SEZER Sennur, SİDRAN Abdullah, SİLYAN Rade, SİPAHİ Zekir, SKOTİ Cokomo, SOKOL İzzet, SPAHİU Mustafa, SPASEVSKA Eleonora, STANOYEVIÇ Lyuba, STOYÇEVSKİ Sande, STREZOVSKİ Yovan, SUROY Afrim, SÜLEYMAN Şaban, ŞABAN Naim, ŞALA Bahtiyar, ŞAMIÇ Yansa, ŞANTİÇ Aleksa, ŞEFİKOĞLU İskender Muzbeg, ŞENFİLDOLYAÇA Komeliya, ŞEYTİNATS Radivoye, ŞİMŞEK İsa, ŞİŞKO Fikri, ŞOPOV Aç, ŞTEFAN Florika, TABLADA Jose Juan, TAGORE Rabindrant, TAHİR Alâettin, TAHMİŞCİÇ Hüseyin, TAKI Gizime, TAN Kamuran, TANESKİ Antonio, TARANCI Cahit

Sıtkı, TAŞKIN Mümtaz Zeki, TAŞKOVSKİ Lyubişa, TATLIK Erişiddin, UFER Jiri, TAUFER Vida, TELLİ Ozan, TIĞLI Erhan, İMOTİYEVIÇ Bojidar, TOCİLİ Afrodita, TODOROVSKİ Gane, TOPRAK Ömer Faruk, TRENÇEVA Miryana, TRİFUNOVIÇ Duško, TRİFUNOVSKA Radmila, TSVİYETİÇ Lyubomir, UĞURLU Kamil, UKALO Rezak, TUZCU Enver, UROŞEVIÇ Draginya, UROŞEVIÇ Vlado, UYAR Tomris, UYAROĞLU İsmail, ÜLKÜ Nusret Dişo, VAGIF Molla Penah, VANGELOV Atanas, VAPSAROV Nikola, VEGRİ Şaşa, VIRMİÇA Raif, VİNAVER Stanislav, VOKOSAVLYEVIÇ Slavko, VUKANOVIÇ Slobodan, VUKMİROVIÇ Miryana, VUKŞİÇ VİTOŞEVIÇ Vyera, YAÇEV Risto, YAĞCI Semiha, YAKİMOVSKİ Çedo, YANEVSKİ Slavko, YAŞAR Mustafa, YAVUZ Hilmi, YEŞEREN Agim Rifat, YEVRİÇ Darinka, YEVTUŞENKO Yevgeni, YUSUF Iker, YUSUF Sabit, ZEKERİYA Necati, ZEYNULLAH Sevim, ZİYA Aysan, ZİYALAN Nihat, ZLOBEÇ Çiril, ZORLUTUNA Halide Nustret.

2. Hikâye-Roman: ABACİEV Gorgi, ABASIYANIK Faik Sait, ABDULLAH Arzu, ABDULLAH Avni, ACHEBE Chinua, ADIVAR Halide Edip, AĞABEGÜM Ayla, AĞAOĞLU Adalet, AHMED Oktay, AHMED Selda, AKBAL Oktay, ALUJAILİ Abdel-Salam, AKPINAR Savaş, AKSOY Erdem, ALANYALI M. Rauf, ALBAHARİ David, ALİ Sabahattin, ALİSPAHIÇ Niyaz, ALİYE Zeynep, ANÇEVSKI Zoran, ALTAY Vecdi, ANDREEVSKİ Petre, ANDRİÇ İvo, ANTHONY Michael, APAYDIN Talip, ARAL İnci, ARENAS Reinaldo, ASTURİAS Miguel, ATİK Suade, AY Behzat, AYVAZ Ülkü, BAKİ Enver, BALEL Mustafa, BANAR Slave, BANOVIÇ Goyko, BARAN Selçuk, BAYKURT Fakir, BAYMAK Osman, BAYRAM Esad, BAYSAL Faik, BEKSAÇ Zeynel, BELEVA Lilyana, BELLÜR İrfan, BİGA Vesna, BİTENTS Yadranko, BLAGOYEVİÇ Spasoye Payo, BOGETİÇ Boško, BORGES Horhe Luis, BOŞKOVSKİ Yovan, BOŞNAKOVSKA Gordana, BÖL Haynrih, BUGARİÇ Recep Murat, BUJAROVSKA Vera, BULATOVİÇ Miodrag, BÜTÜÇ Mehmet, BYELOVATS Abdurrahman Hıvzi, CLEİN Carmen, COMEY Ellis, CORTAZAR Julio, COYS Cems, CUMALI Necati, ÇAŞULE Kole, ÇATALOLUK Suzan, ÇAU Nguyen Minh, ÇEHOV Anton, ÇELEBİ Asaf Halet, ÇİNGO Jivko, ÇOKUM Sevinç, ÇOLAKOVIÇ Enver, ÇOPİÇ Branko, ÇOLAKOVIÇ Rodolyub, DALİP Meral, DESNİÇA Vladan, DİNESEN İsak, DİZDAREVIÇ Ziya, DOMANOVIÇ Radoye, DURAK Alnur, DURSUN K. Tarık, EFEOĞLU Ertuğrul, ELLİSON Harlan, ELMAZOVIÇ ALTANAY Ferdane, EMİN Rifat, EMİR Sabahat, ENER Güner, ENGÜLLÜ Avni, ENGÜLLÜ Suat, ERAY Nazlı, ERDİ İsmail, ERDİNÇ Fahri, FAİK Sait, FARZAN Massud, FAULKNER Villiam, FÜRÜZAN, GAMZATOV Rasul, GARGİ Baluant, GEORGİEVSKİ Taşko, GORKİ Maksim, GİDE Andre, GULESKİ Sotir, GÜLER Nalan, GÜNEL Burhan, GÜNGÖR Necati, GÜNTEKİN R.Nuri, GÜREL Nazlı Rana, GÜRSEL Nedim, GÜRSES Ali Nurettin, HAKKI Yahya, HALICI Mehdi, HALİKARNAS BALIKÇISI, HAMZA İdris, HASAN Vefki, HAŞEK Yaroslav, HAYBER Abdülkadir, HAYRETTİN Erol, HEMİNGVEY Ernest, HEPCİLİNGİRLER Feyza, HIDIR Muhammed, HİDAYET

Sadık, HİGSMİTH Patricia, HILDESHEİMER Wolfgang, HOROZOVIÇ İrfan, HUMO Hamza, HÜDAVERDİ Nevzat, HÜSEYİN Leyla, İBRAHİM Bayram, İBRİŞİMOVIÇ Necat, İĞCİLER Ahmet S., İLERİ Selim, İLEŞ Bela, İLİEVSKİ Branko, İLİEVSKİ Dragan, İLYAS Enver, İSAKOVIÇ Ali, İNFANTE Çuhermo Cabrera, İSAKOVIÇ Antoniye, İVANOV Blagoya, İZGÜ Muzaffer, KAÇAMAK Melahat, JOYCE James, KAFKA Franz, KAIN Maral, KALEB Yekoslav, KAMI Albert, KÂMİL İlhami, KANSU Ceyhun Atuf, KARABEY Zeynep, KARAHASAN Mustafa, KARAS Nursen, KARASU Bilge, KAVABATA Yasunari, KAYA Fahri, KAYNAR Sevda, KEMAL Orhan, KEMAL Yaşar, KESTEL Serhat, KEZER Uğur Aysun, KIRATLI Mahmut D., KIRLEJA Miroslav, KİKİÇ Hasan, KİLİMCİ Ayşe, KIRLEJA Miroslav, KLİMAN Aldo, KOÇOSKİ Nikola, KOKA Şecaettin, KONESKİ Blaje, KOSTOV Vladimir, KRANYEÇ Miško, KRSTEVKİ Trayçe, KUNDERA Milan, KVESİÇ Pero, LÂÇ Hebib, LALİÇ Mihaylo, LE GUİN K. Ursula, LENERO Vincente, LENZ Zigfrid, LUKŞIÇ İrena, MACUNKOV Mitko, MAKAL Mahmut, MAKAL Tahir Kutsi, MAKSUT Nadire, MALENKO Dimçe, MALESKİ Vlado, MANÇEV Vase, MANEVSKİ Mile, MARKEZ Gabriel Garsia, MARKOV Mladen, MARTİSON Moa, MAUGHAM Somerst, MAZREK Şükrü, MEHMETİ Kim, MERCAN Hasan, NEBİ Fadil, NEBİ Saadet, NEBİ Şerafettin, NEDELKOVSKİ Velko, NESİN Aziz, NEYÇESKA Dragica, NİL Sadık, NOVESKİ Jivko, O'CONNOR Flanery, OĞUZ Zeki, OLUYIÇ Grozdana, OLYAÇA Mladen, OKAN Yasemin, OZAMU Dazai, ÖZAKIN Aysel, ÖZLÜ Demir, ÖZYALÇINER Adnan, PANTIÇ Mihaylo, PAŞKU Anton, PAVEZE Cesare, PAVIÇ Milorad, PAVLOVSKİ Bojin, PAVON Francisko Garsia, PETRESKİ Hristo, PETRO Micko, PİSAREV Görce, POPOVSKA Solzitsa, POTOK Bahise, REMCHAND, PROKOPIEV Aleksandar, PUŞİNA S. Dervo, RAÇİN Koço, RAÇİN Kosta, RADİÇEVİÇ V. Branko, RAN N.Hikmet, RAMO Şükrü, RHYS Jean, REŞİT Nizam, RİNSER Luis, ROGOVALI Bayram İbrarim, SALİH Emin, SAKA Zekeriya, SAROT Natali, SARTRE Jean Paul, SELİM Cevahir, SELİM Güler, SELİMOĞLU Zeyyat, SELENİÇ Slobodan, SELİMOVIÇ Mehmet, SELİMOVIÇ Meşa, SEYFETTİN Ömer, SEYFULLAH Lütfü, SEZAİR Sabahattin, SHİGA Naoya, SİLYANOVSKİ Lyupço, SİMYONOVSKİ Stoymir, SİMSKİ Stevo, SİPAHİ Zekir, SİYARİÇ Kamil, SOLEV Dimitar, SOLJENİTSİN Aleksandar, SOYSAL Sevgi, SÖZER Önay, STREZOVSKİ Yovan, SUKSİN Vasiliy, SUPERVIELLE Jules, SÜLEYMAN Hüseyin, ŞEFİKOĞLU İskender Muzbeg, ŞENAY Mine, ŞENEL Asumen, ŞİMŞEK Lümniye, ŞİNKO Ervin, ŞİPAL Kamuran, ŞİRİLOV Petar, ŞOLOHOV Mihail, ŞTAYNBK Con, TAHİR Alâettin, TAHİR Kemal, TAKOVSKİ Eftim, TAMER Ülkü, TANER Haldun, TASEVSKİ Atanas, TEKERLİ Fuad, TEYMUR Mabmud, TİMUR Saadet, TOÇİNOVSKİ Vasil, TOÇKO İvan, TOLSTOY Aleksey, TOPOYAN Necdet, TOPRAK Firuzan, TOPRAK Ömer Faruk, TOTSİNOVSKİ Vasil, TRİFUNOVSKA Radmila, TSEROVIÇ Vuk, TÜMER Özkan, UGREŞİÇ Dubravka, TWEN Mark, USLU Yüksel, UYAR Tomris, ÜLKER Nadir, ÜLKÜ Nusret Dişo, VALETAS Kostas, VARDAR Hümaşah, VİAN Boris, VİŞİNSKİ Boris, VLADOVA

Yadranka, VYSKOCİL İvan, YAŇCAR Drago, YANEVSKİ Slavko, YAŞAR Mustafa, YEBLEV, YEŞEREN Agim Rifat, YILDIZ Bekir, YILMENİÇKİ Peter, YOUNCENAR Marguerite, YOKİÇ Lilyana, YOVANOVSKİ Meto, YUSUF Nâlân, YUSUF Süreyya, YÜCEL Tahsin, ZEKERİYA Necati, ZDRAVKOVSKİ Tsane, ZORLU Niyazi, ZORİÇ Voyislav

3. Tiyatro ve Tiyatro Yazıları: AHMED Oktay, ALİ Fahri, ANDRİÇ İvo, ARSOVSKİ Tome, AVDOVIÇ Şuko, AYVAZ Ülkü, BALEL Mustafa, BEGOVSKA Bedia, BELLÜR İrfan, BİLGİNER Recep, BREHT Bertolt, EMİN İlhami, ENGÜLLÜ Avni, ENGÜLLÜ Suat, GAYTANİ Adem, GENET Jean, GORKİ Maksim, HAMİT Nedim, HİKMET Nâzım, HOCİÇ Cevat, FEYZİÇ Fehriye, İBRAHİM Bayram, İONESCO Eugene, İSAKOVIÇ Aliya, İSMAİL Biba, İVANOVSKİ İvan, KARAHASAN Mustafa, KAYA Fahri, KIRLEJA Miroslav, KLİNÇE Atilla, KUDRET Cevdet, LİLA Kemal, MAKSUT Cemail, MERCAN Hasan, MİLANOVIÇ Slavko, NEBİ Saadet, NEBİ Şerafettin, OBRENOVIÇ Aleksandar, OFLAZOĞLU A. Turan, ÖZBAY Hüseyin, SAROYAN Villiam, SEYFULLAH Lütü, SMYTHE Norman, SONTAG Susan, STEFANOVSKİ Risto, SÜLEYMAN Hüseyin, TANEVSKİ Stefan, URAZ Ulvi, VIŞINSKİ Boris, YEATS Viliam Butler, YONESKO Ejen, YUSUF Sabit, YUSUF Süreyya.

4. Dil ve Edebiyat Yazıları: ABDULLAH Avni, ABDÜL Asude, ADA Ahmet, AGO Arif, AHMED Oktay, AHMET Enver, AHMET Veli, AKBAL Oktay, AKSAL Kudret Sabahattin, AKSAN Doğan, AKSOY A. Ömer, ALAİN, ALANGU Tahir, ALİ Fahri, ALİ Melahat, ALİU Ali, ALTANAY Ferdane Elmazoviç, ALTINKAYAK Hikmet, ALTUN Kudret, ANDAÇ Feridun, ANDAY Melih Cevdet, ANDRİÇ İvo, ANTİÇ Vera, ARAGON Lui, ARDIÇ Engin, ARİF Sena, ARSOVSKİ Georgi, ARUÇ Muhammed, ASTURIAS Miguel Angel, ATAÇ Nurullah, AYDIN Mehmet, AYHAN Ece, BABAYEV Ekber, BALDEV Mirza, BALEL Mustafa, BAŞARAN Mehmet, BAŞKAN Özcan, BAYAR Zühtü, BAYDIR Yakup Suat, BAYMAK Ethem, BEHRAMOĞLU Ataol, BERK İlhan, BERKOZ Egemen, BEZİRCİ Asım, BİENEK Horst, BİNYAZAR Adnan, BİRİNCİ Necat, BİRSEL Salah, BLEÇİÇ Milorad R., BOGETİÇ Boško, BORİ İmre, BOŞKOV Vanço, BOYOVIÇ Rade, BOZACI Arif, BOZYİĞİT A. Esat, BUGARIÇ Recep Murat, BULAT Recep, BURION Orhan, BUŞ Aziz, BUYRUKÇU Muzaffer, BUYÜKŞEKERCİ Hilmi, BÜYÜKDÜVENCİ Sabri, CAFEROĞLU A., CANBERK Eray, CANPOLAT Mustafa, CİNCİÇ Slavolyub, CUKANOVIÇ Mariya, ÇAPAN Cevat, ÇAVUŞ İsmail A., ÇETİN İsmet, ÇINARLI Mehmet, ÇOLAK Veysel, ÇONDUR H. Ridvan, ÇOTUKSÖKEN Yusuf, DEMİRAY Kemal, ECLERC Pierre Robert, EMİN İlhami, ENGÜLLÜ Avni, ENGÜLLÜ Suat, EREN İsmail, ERENBURG İlya, ERGİN Muharrem, ERGÜN Mehmet, ERGÜVEN Abdullah Rıza, ERTOP Konur, ERURİ Nasır, EYÜBOĞLU Sabahattin, FİSCHER Ernest, FUAT Mehmet, GABAİN Annemarie Von, GEGA Cevat, GENÇTÜRK İsmail, GERÇEKU Enver, GIRÇEVA Ranka, GİLEVSKİ Paskal, GOFEN Robert, GOLUBOVIÇ Kseniya, GÖKŞEN Naci Enver, GÖKTÜRK Akşit, GÖLPINARLI Abdalbaki, GÜLEL

Mehmet Ali, GÜLENSOY Tuncer, GÜNER Semih, GÜNGÖR Zehra, GÜNYOL Vedat, GÜREL Nazlı Rana, GÜREL Zeki, GÜVENLİ Zahir, HACIOSMANOVIÇ Lamia, HAFIZ Nimetullah, HALICI Mehdi, HALİM Gülten, HALMAN Talât S., HAMZA Melahat, HAMZA Yusuf, HASAN Hamdi, HASAN Hamdi, HAYBER Abdülkadir, HIZLAN Doğan, HİKMET Nâzım, HOCA Fadil, HUGNES Langston, HÜSEYİN Maber, HÜSEYİN Nalân, İBRAHİM Bayram, İBRAHİM Nazım, İDİL A. Mümtaz, İLERİ Selim, İNCE Özdemir, İSEN Mustafa, İSMAİL İsmail, JİD Andre, KALEŞİ Hasan, KANIK Orhan Veli, KARAHASAN Mustafa, KAYA Fahri, KAYA Güven, KEMAL Yaşar, KIRLEJA Miroslav, KOCAGÖZ Samim, KOCATÜRK Vasfi Mahir, KONESKİ Blaje, KÖKTÜRK A. Şefket, KUBEŞ Ludyek, KUBUR Ali, KUÇURADİ Joann, KUDRET Cevdet, KURDAKUL Şükran, KÜLEBİ Cahit, LAVRENSE Jems Kuper, LEONTİÇ Mariya, LEOV Yordan, LİKA Salih, LİLA Kemal, LOKAN Faruk, LUKAÇ Core, LUKİÇ Duşanka Boyaniç, MAHMUT Sabahat, MAN Thomas, MARKEZ Gabriel Garcia, MARKOV Boris, MAZIOĞLU Hasibe, MEHMED Ayşe, MEHMET Hüsametdin, MEMİYA Minka, MENEMENCİOĞLU Nermin, MERCAN Hacan, MİDDLETON Christopher, MİLOŞEVIÇ Nikola, MİNARECİOĞLU Minaceddin, MOLOF Riza, MUHİÇ Ferid, MUTLUAY Rauf, MUZBEG İskender, NAMETAK Fehim, NANEVSKİ Duško, NASRETTİNOĞLU İrfan Ünver, NAUMÇEVSKİ Volçe, NAYIR Nabi Yaşar, NEBİ Saadet, NECATİGİL Behçet, NEDRET Mahmut, NESİN Aziz, NEYMAN K. Aleksandar, NİKOLOVSKA İskra, NİKOLOVSKİ Tanas, NUREDDİN Vâlâ, NUTKU Özdemir, OFLAZOĞLU A. Turan, OGNJANOVIÇ Tomislav, ORVEL Corc, ÖNDER Ali Riza, ÖNDER Mehmet, ÖZBAY Hüseyin, ÖZDEMİR Emin, ÖZERDİM Sami, ÖZYALÇINER Adnan, PANOVSKİ Dane, PEİ Mario, PERVIÇ Muharrem, POPOVIÇ Anton, POPOVIÇ Çedomir, RAMO Şükrü, RAYKOVIÇ Lyubinka, RECEPOĞLU Altay Suroy, ROGOVALI Bayram İbrahim, RUŞİT Suat, SAĞLAM Feyyaz, SAİT Nermin, SARAÇ Tahsin, SEGHERS Anna, SELİM Bedri, SELİM Hilât, SERTEL Sabiha, SEZER Sennur, SİYARİÇ Kamil, SOLAK Adem Mehmet, SOLEV Dimitar, SOYKAN Ömer Naci, SÖZER Ersan, SPASOV Aleksandar, STANKOVIÇ Yoşko, STARASTOV L. N., STARDELOV Georgi, STERYOVSKİ Aleksandar, SÜLEYMAN Perihan, SÜLKER Kemal, ŞALP Volftgang, TAMER Ülkü, TANASKOVIÇ Darko, TANER Haldun, TANIŞ Asım, TEMKOV Kiril, TEVFİK İsmail, TEVFİKOĞLU Muhtar, TİMUROĞLU Vecihi, TİVANOVSKİ İvan, TODOROVSKİ Gane, TODOROVSKİ Gligor, TOPRAK Ömer Faruk, TUFAN Muzaffer, TUNA Celal, TUNÇ ER Hüseyin, TÜRKAY Osman, UGRİNOVA SKALOVSKA Radmila, UYGUNER Muzaffer, UYSAL Sami Sermet, ÜLKÜ Nusret Dişo, VENTURA A., VLADOVA Yadranka, VULF Virciniya, WEİSS Peter, YAĞCI Öner, YAŞIN Mehmet, YONESKO Ejen, YUSUF Sabit, YUSUF Süreyya, YÜCE Kemal, YÜCEL Tahsin, YÜCEYILMAZ Muhterem, ZACİN Mirçea, ZAFER Zeynep, ZEKERİYA İsmail. ZEKERİYA Necati.

5. Halk Edebiyatı ve Folklor Yazarları: ABDULLAH Kevser, AGO Arif, ALEKSİÇ Deyan, ALİ Haşime, ATANOVSKİ Aleksandar, BAYMAK Ethem, BAYRAM Esad, BİCİK Mehmet, BİLALOĞLU İdris, BOYL Con, CUKANOVIÇ Mariya, DİVİTÇİOĞLU Sencer, DİZDAREVIÇ İsmet, DOĞAN İsmail, DORUK Yaşar, EMECEN Feridun, EMİN İlhami, ENGÜLLÜ Avni, EREN İsmail, GORGİEV Gorgi M., GÖKALP Ziya, HAFİZ Nimetullah, HAMZA Yusuf, HASAN Hamdi, HASANOĞLU Kenan, İLYAS Enver, İSMAİL İsmail T., İVANOVSİKİ Orde, İVANOVSİKİ Vlado, KARAHASAN Mustafa, KARDELY Edvard, KARTAL Numan, KATON Emil, KAYA Fahri, KLİNÇE Gülser, KORO Mr. Bedrettin, MATKOVSKİ Aleksandar, MEMİŞ Zekeriya, NASRETTİNOĞLU İrfan Ünver, OHRİ İskender, ÖZYALÇINER Adnan, PALİKRUŞEVA Galaba, PANDEVSKİ Manol, PANOVS Branko, PEŞEVSKA Margarita, PİLİÇKOVA Sevim, RAMO Şükrü, STOYANOVSKİ Alekasandar, SÜLEYMANİ Seyfedin, ŞABANOVIÇ Hazim, ŞEFİKOĞLU İskender Muzbeg, ŞEPIAPİ Behicüddin, ŞIVGIN Hale, ŞİYAKOVIÇ Miodrag B., ŞPİLYAK Mika, TAHİR Kâmuran, TAŞKOVSKİ Dragan, TERZİOSKİ Rastislav, TEVFİK İsmail, TODOROVSKİ Gligor, TODOROVSKİ Mile, TOYGAR Kâmil, TUFAN Muzaffer, ÜLKÜTAŞIR M. Şakir, ÜNER Ragıp, ÜSKÜBİ M. Zihni, VANKU Milan, YAKICI Ali, YURUKOVA Nada, YUSUF Muharrem, YUSUF Sabit, ZDRAVEVA Milka.

6. Tarih Yazıları: ALEKSİÇ Deyan, ATANOVSKİ Aleksandar, BOYL Con, CUKANOVIÇ Mariya, DİVİTÇİOĞLU Sencer, DİZDAREVIÇ İsmet, DOĞAN İsmail, EMECEN Feridun, EMİN İlhami, ENGÜLLÜ Avni, HAFİZ Nimetullah, HAMZA Yusuf, HASAN Hamdi, İLYAS Enver, İSMAİL İsmail T., İVANOVSİKİ Orde, İVANOVSİKİ Vlado, KARAHASAN Mustafa, KARDELY Edvard, KAYA Fahri, KORO Mr. Bedrettin, MATKOVSKİ Aleksandar, NASRETTİNOĞLU İrfan Ünver, OHRİ İskender, ÖZYALÇINER Adnan, PALİKRUŞEVA Galaba, PANDEVSKİ Manol, PANOVS Branko, PEŞEVSKA Margarita, RAMO Şükrü, STOYANOVSKİ Alekasandar, SÜLEYMANİ Seyfedin, ŞABANOVIÇ Hazim, ŞEPIAPİ Behicüddin, ŞIVGIN Hale, ŞİYAKOVIÇ Miodrag B. , ŞPİLYAK Mika, TAHİR Kâmuran, TAŞKOVSKİ Dragan, TERZİOSKİ Rastislav, TEVFİK İsmail, TODOROVSKİ Gligor, TODOROVSKİ Mile, TUFAN Muzaffer, ÜLKÜTAŞIR M. Şakir, ÜNER Ragıp, ÜSKÜBİ M. Zihni, VANKU Milan, YAKICI Ali, YURUKOVA Nada, ZDRAVEVA Milka.

7. Siyasi-Sosyal Konularda Yazılmış Yazılar: ADEMİ Emine, AGO Arif, AHMET Enver, AHMET Veli, ALİ Melahat, ANDREEVIÇ Slavka Georgieva, ANDREEVSKİ Uroş, ANTİÇ Vera, APOSTOLSKİ Mihaylo, ARSOV Lyupço, AVDOVIÇ Şuko, BAKARIÇ Vladimir, BALKAÇ Zerrin, BALTACIOĞLU İsmail Hakkı, BAYRAMİ Aida, BELOVSKİ Dimçe, BEYZAT Esen, BEYZAT Mugbil, BİLGİN Beyza, CANOVA Remzi, CENGİZ İsmail, ÇATALTEPE Sipahi, ÇEMERSKİ Angel, ÇIRVENKOVSKİ Kirşte, ÇOLAKOVIÇ Radolyub, ÇVETKOVSKİ Çvetko, DAVİÇO Oskar, DEMİR Firuz, DİDA Ali, DOLANÇ Stane, DORONSKİ Stevan, DRAGOLYUB Stavrev, DRAGOSAVAÇ Duşan, EGELİ Sabahattin, ELİOT T. S., EMİN İdris, EMİN İlhami, EMİN Rifat, ENGELS Fridrih,

ENGÜLLÜ Avni, ENGÜLLÜ Melahat, ENGÜLLÜ Suat, ERDÜL Mehmet, ERİÇ Mihaylo, EYÜBOĞLU Sabahattin, FRENŞİS Artur, GEORGİEVSKİ Mihaylo, GERASİMOVSKİ Dimitar, GLİGOROV Kiro, GOGOVR Rade, GOŞEV Petar, GRUYESKI Trayçe, HACİSALİYEV Mito-Yasmin, HAMZA Yusuf, HASAN Vefki, FRENŞİS Artur, GEORGİEVSKİ Mihaylo, GERASİMOVSKİ Dimitar, GLİGOROV Kiro, GOGOVR Rade, GOŞEV Petar, GRUYESKI Trayçe, HACİSALİYEV Mito-Yasmin, HAMZA Yusuf, HASAN Vefki, HAYRETTİN Erol, HOCA Fadil, İBRAHİM Mehmet Zeki, İSMAİL Biba, İSMAİL İsmail T., İVANOVSİKİ Orde, İVANOVSİKİ Vlado, JİVKOVİÇ Duşan, KAHRAMAN Hasan B., KARAHASAN Drita, KARAHASAN Mustafa, KARAL Enver Ziya, KARAOSMANOĞLU Yakup Kadri, KARAYANOV İliya, KARDELY Edvard, KARTAL Numan, KAŞTELAN Yure, KATARCİEV İvan, KAYA Fahri, KERİM Şerif, KILIÇBAY M. Ali, KIRATINA Hüseyin, KIRLEJA Miroslav, KIRTOVA Rayna, KIVILCIMLI Hikmet, KİRYAZOVSKİ Risto, KOLİŞEVSKİ Lazar, ONESKİ Blaje, KORUCUOĞLU Nevin, KOSTADİNOVSİKİ Kostadin, KÖKNEL Özcan, KRAYGER Sergey, KURTOVİÇ Todo, KUŞEVSKİ Voyo, LAHTOVA Kata, LAZAREVSKİ Yakov, LAZAROV Lazar, LENİN İliç Vladimir, LUKŞİÇ İrena, LYUBİÇİÇ Nikola, MAHMUT Kenan, MAKSİMOVİÇ Dragiça, MAKSUT Şakir, MARKOVSKİ Kırşte, MARKS Kari, MARKS, ENGELS, MATES Leo, MATİÇ Duşan, MERCAN Hasan, MİNÇEV Nikola, MİHAYLOV Pançe, MİLKOVİÇ Branko, MİLOSAVLEVSKİ Slavko, MİLOVSKA Desa, MİNÇEV Nikola, MİTREVSKİ Coko, MOMİROVSKİ Tome, MORİNA Adnan, MOYSOV Lazar, MUSTAFA İlker, MUSTAFA Sait, MUZBEG İskender, NASRETTİNOĞLU İrfan Ünver, NAUMOVSKİ Borçen, NAYIR Nabi Yaşar, NOBİRDALI Beyto, ÖZCAN Zafer, ÖZGÜ Melahat, ÖZGÜN Vefki Hasan, ÖZLÜ Demir, ÖZÖNDE M. Cihat, PANÇEVSKİ Milan, PANDEVSKİ Manol, PANZOVA Violeta, PARLATIR İsmail, PETKOVİÇ Ranko, PETROVİÇ Duşan Şane, PETRUŞEVA İlindenka, POLVANSKİ Andonov Hristo, POPOVİÇ Blagoy, POPOVİÇ Çedomir, POPOVSKİ Duško, POPOVSKİ Vasko, RADOYKOVİÇ Miloş, RAMO Şükrü, RASEL Bertrand, RECEPOĞLU Altay Suroy, RİBAR İvan, RİFAT Hürşit, RİSTOVSKİ Blaje, SALİH Emin, SCHAFF Adam, SEKULİÇ İsidora, SELİM Güler, SELİM Hilât, SEYFULLAH Kemal, SEYFULLAH Kevser, SİMOPULOS İlia, SİNADİNOVSİKİ Yakim, SKAROS Zissis, STANKOVSKİ Boško, STAVREV Dragolyub, SUPEK İvan, SÜLEYMAN Cemal, SÜLEYMAN Perihan, SÜLEYMAN Yusuf, SÜLEYMAN'I Seyfedin, ŞEFİKOĞLU İskender Muzbeg, ŞEHU Şaban, ŞPİLYAK Mika, ŞTAUBRİNGER Zvonko, TAHİR Alâettin, TAHİR Kâmuran, TALEVSKİ Blagova, TASEVA Lençe, TİMUÇİN Avşar, TİTO Yosip Broz, TODOROVSKİ Mile, TOPOYAN Necdet, TUFAN Muzaffer, UGRİNOV Pavle, UNAT Faik Reşit, URDİN Koço, UZELLİ Gönül, VELYANOVSKİ Çvetko, VELYANOVSKİ Noviça, VİDMAR Yosip, İNTERHALTER Velko, VLAHOVİÇ Velko, VRAJİNOVSKİ Tanas, YAVUZ Hilmi, YURUKOVA Nada, ZAFİROVSKİ Goko, ZDRAVEVA Milka, ZEKERİYA Necati.

8. Mülakatlar: AĞAOĞLU Adalet, AHMET Enver, BEAVOİR De Simon, ENGÜLLÜ Avni

9. Olaylar: ALİ Fahri, ENGÜLLÜ Suat, İLYAS Enver, İSMAİL Biba, KAYA Fahri, KOŞ Erih, MERCAN Hasan, NEBİ Saadet, TAHİR Alâettin, ZEKERİYA Necati

10. Bibliyografya: AHMET Enver, ENGÜLLÜ Suat, HAFİZ Nimettullah, HASAN Hamdi, MEHMED Ayşe, ZEKERİYA İsmail.

11. Biyografi: ALANGU Tahir, HAFİZ Nimettullah, ALTANAY Ferdane Elmazoviç, BOŞKOV Vanço.

12. Çeviriler: AÇ Karol, AÇİN Yovitsa, AG İştvan, AGEYE Vasayan, AHMATOVA Ana, AL UJAİLİ Abdel-Salam, ALBAHARİ David, ALBERT Rafael, ALEÇKOVIÇ Mira, ALEKSİÇ Deyan, ALEKSİÇ Snejana, AL-FEİTURİ Muhammed, ALİ Fahri, ALİÇ Cemaluddin, ALİÇ Salih, ALİÇİÇ Aişa, ALİKADİÇ Bisera, ALİSPAHIÇ Niyaz, ALİÜ Ali, ALMAJAN Slavko, ANASOVSKİ Miho, ANDRADE Kosta, ANDREESKİ M. Petre, ANDREEVIÇ Slavka Georgieva, ANDREEVSKİ Çane, ANDREEVSKİ M. Petre, ANDREEVSKİ Tsane, ANDREEVSKİ Uroş, ANDRIÇ İvo, ANTHONY Michael, ANTİÇ Miroslav, ANTİÇ Vera, APOLİNER, APOSTOLSKİ Mihaylo, ARAGON Lui, ARBULYEVSKA Olga, ARENAS Reinaldo, ARNAUT Selim, ARNAUTOVIÇ ALİÇ Fadila, ARNAUTOVIÇ Mustafa Tsitso, ARSOV Lyupço, ARSOVSKİ Georgi, ARTUKOVIÇ Zlatka, ASTALOS Georges, ASTURİAS Miguel, ASUMANE Sembene, ATANASOVSKİ Miho, ATANOVSKİ Aleksandar, AVRAMESKU Mihay, AVTİLA Eduardo Antonio, AZİZ Vahit, BABİNKА Mihail, BAĞIR YANA Elisaveta, BAKARIÇ Vladimir, BAKEVSKİ Petre, BALAN Yon, BALAŞ Olipiu, BALDEV Mirza, BALİKA Kornel, BALTİÇ Svetozar, BANAR Slave, BANOVIÇ Goyko, BANYEVIÇ Mirko, BARAKA Amiri İmamu, BARAKOVIÇ Meho, BARTHES Ronald, BAŞAGIÇ Safet Bey, BAŞIÇ Hüseyin, BAT S. N., BATALVİ Şiv Kumar, BAYRAKTAREVIÇ Radomir, BEAVOİR De Simon, BEHER Ferenc, BELEVA Lilyana, BELOVSKİ Dimçe, BENDER Pal, BENKOVA Viera Popitova, BEYZAT Mugbil, BİENEK Horst, BİGA Vesna, BİLOSNIÇ Mariyan Tomislav, BİRKOVIÇ Yevrem, BİTENTS Yadranko, BLAGOYEVIÇ Spasoye Payo, BLAGOYEYİÇ Slobodan, BLAJEVIÇ Miranda Neda, BLEÇIÇ Milorad R., BODELER Şarl, BOGDANOVIÇ Nedelyko, BOGETIÇ Boško, BOHUŞ Paylo, BOLMABA, BONNEFOY Claude, BOR Matey, BORGES Horhe Luis, BORGES Jorge Luis, BOSNIÇ Yelena, BOSTEVSKİ Yovan, BOŞKOVSKİ T. Petar, BOŞKOVSKİ Yozo T., BOŞNAKOVSKA Gordana Mihailova, BOYETU Berta, BOYOVIÇ Rade, BÖL Haynrih, BRAYKOVIÇ Dragomir, BREHT Bertolt, BROVİNA Flora, BUJAROVSKA Vera, BULATOVIÇ Miodrag, BURAZER Diana, BUYUKLİEV Kiril, BYELOVATS Abdurrahman Hıvzi, CABRAL Tristan, CANTERS Robert, CAR MATUTİNOVIÇ Lerka, CARDOSO Antonio, CARROL Levis, CCLAMURHI, CERÇEKU Enver, CİLO Hasan, CİNCİÇ Slavolyub, CLEİN Carmen, COMEY Ellis, CORTAZAR Julio, COŞI Umaşankar, CUKANOVIÇ Mariya, CURCIÇ Yovitsa, CUPER Bogdan,

ÇALOVSKA Lilyana, ÇALOVSKİ Todor, ÇANKAR İvan, ÇAPOVSKİ İvan, ÇAR Lerka, ÇAŞULE Kole, ÇATİÇ Musa Çâzim, ÇAU Nguyen Minh, ÇE GE VARA Ernesto, ÇEMERSKİ Angel, ÇERKEZ Vladimir, ÇIRVENKOVSKİ Kiršte, ÇİKİÇ Voyka Smilyaniç, ÇİLİMKOVIÇ Meliha, ÇİNGO Jivko, ÇİRO Dİ Maçio Cuzepe, ÇİTRE Dilip Purşotan, ÇOLAKOVIÇ Enver, ÇOLAKOVIÇ Radolyub, ÇOPIÇ Branko, ÇOSİÇ Dobriça, ÇUCAK Branko, ÇULAVKOVA Katica, ÇVETAYEVA Marina, ÇVETKOVSKİ Çvetko, DABEVSKİ Petko, DALAL Sureş, DAMOYLİÇ Miça, DAVİÇO Oskar, DAVİDOVIÇ Stoyanka Grozdanov, DAVİDOVSKA Lyubinka, DE Vişnu, DEDAY Rahman, DEDİN AÇ Milan, DELALİÇ Munib, DEMİR Firuz, DENGALI, DERVIŞ Mahmut, DERVIŞ Saad, DESPOTOV Voyislav, DESTOVNİK Karel Kayuh, DETELAYURE, DGÇİÇ Yovan, DİKİNSON Emili, DİNESEN İsak, DİNKAR Ramdhari Sing, DİOP Birago, DİOP David, DİRYAN Lilyana, DİZDAR Hamid, DİZDAR Mak, DİZDAREVIÇ İsmet, DİZDAREVIÇ Ziya, DOMANOVİÇ Radoye, DOMONKOŞ İştvan, DONESKA Vera, DORONSKİ Stevan, DOS SANTOS Marçelino, DRAGOLYUB Stavrev, DRAGOSAVAÇ Duşan, DRETAR Tomislav, DRİTERO Agoli, DURAKOVIÇ Ferida, DUTİNA Todor, DUVANCFEELLE D., EDELFEELT Karen Marle, EL-HAC Unsi, ELİOT T. S., ELİOT Tomas, ELLİSON Harlan, ELUARD Pol, EMİN İdris, ENGELS Fridrih, ENGÜLLÜ Suat, ENTSENSBERGER Hans Magnus, ERENBURG İlya, ERİÇ Mihaylo, ERURİ Nasır, FARZAN Massud, FAZLİ Nida, FEHER Ferens, FEHER Kalmam, FERENÇ Feher, FIRONYETS Vikâzoslav, FİSCHER Ernest, FLORA Radu, FLORA Yoan, FRENAUD Andre, FRENŞİS Artur, FUAT Mehmet, GAFFAR İbrahim Abdül, GAL Laslo, GAMZATOV Rasul, GARGİ Baluant, GAŞİ Alirizah, GAYTANİ Adem, GEGA Cevat, GENET Jean, GEORGİEVSKİ Mihaylo, GEORGİEVSKİ Taşko, GERASİMOVSKİ Dimitar, GİGİÇ Radmila, GİLVİK Ejert, GOCA Fikret, GOLUBOVIÇ Kseniya, GORGİEV Gorgi M., GORKİ Maksim, GOŞEV Petar, GÖNSALVES Egito, GRAFENAUER Niko, GROZDANOV Davidoviç Stoyanka, GROZDANOVIÇ Süleyman, GRUEVSKİ Lubomir, GRUYESKI Trayçe, GULESKİ Sotir, GUNGA Fahredin, GUTALY Deyan, GÜZEL Bogomil, GYORGİEV Gyorgi M., HACIOSMANOVIÇ Lamia, HACİSALİYEV Mito-Yasmin, HADIRCANAY Sadri, HANCİÇ Raziya, HASAN Hamdi, HAŞEK Yaroslav, HAV Nas, HAYRETTİN Muhammed, HEMİNGVEY Ernest, HIDIR Muhammed, HİCAZİ Ahmet Abdulmuti, HİDAYET Sadık, HİGSMİTH Patricia, HİLDESHEİMER Wolfgang, HOCİÇ Cevat-FEYZİÇ Fehriye, HOROZOVIÇ İrfan, HO-Şİ-MİN, HOYHOLT Per, HRİSTOVA YOÇİÇ Svetlana, HUGNES Langston, HUMO Hamza, İBRİŞİMOVIÇ Necat, İLEŞ Bela, İLİEVSKA Vesna Domçevska, İLİEVSKİ Branko, İLİEVSKİ Dragan, İLYEŞ Gyula, İMAMOVIÇ Ahmed Muhamed, İNFANTE Çuhermo Cabrera, İONESCO Eugene, İSAKOVIÇ Ali, İSAKOVIÇ Aliya, İSAKOVIÇ Antoniye, İVANOV Blagoya, İVANOVSİKİ Gogo, İVANOVSİKİ İvan, İVANOVSİKİ Orde, İVANOVSİKİ Sırbo, İVANOVSİKİ Vlado, JALİTSA Miyodrag, Jİ Feng, JİD Andre, JİJOVIÇ Budimir, JİVKOVIÇ Duşan, JUPANÇİÇ Oton, KABBANİ Nizar, KALEB Yekoslav, KALEŞİ Hasan, KAMAR Kemal, KAMİ

Albert, KAMİL Amin, KANNAD, KAPİCİÇ HANCIÇ Nasiha, KARACIÇ Radovan, KARAYANOV İliya, KARDELY Edvard, KAROVSKI Lazlo, KAŞTELAN Yure, KATARCIEV İvan, KAVABATA Yasunari, KAYAN İbrahim, KAYEVİÇ Fehim, KEBO Aliya, KIRKLEÇ Gustav, KIRLEJA Miroslav, KIRMPOTIÇ Vesna, KIRNYEVİÇ Vuk, KIRSTANOVİÇ Zdravko, KIRTOVA Rayna, KİKİÇ Hasan, KİRDU Petru, KİRLEJA Miroslav, KİRYZOVSKI Risto, KIŞEVİÇ Enes, KLEÇKAROVSKI Mirce, KLETNİKOV Eftim, KLİMAN Aldo, KLUÇANİN Zilhad, KOCA Fikret, KOÇOSKI Nikola, KOLIŞEVSKI Lazar, KOLUNCIYA Dragan, KOMAR Rujiça, KONESKA Elizabeta, KONESKI Blaje, KOPOROVSKI Lupço, KORDIÇ ivan, KORDIÇ Zdravko, KOROMAN Veselko, KOSTADİNOVSKI Kostadin, KOSTIÇ Duşan, KOSTIÇ Zvonimir, KOSTOV Vladimir, KOŞ Erih, KOŞ Karoly, KOŞUTA Miroslav, KOTEVSKI Yovan, KOVACS Gyöngyi, KOVAÇIÇ İvan Goran, KOVIÇ Kaetan, KRAKAR Loyze, KRAMBERGER Mariyan, KRANYEÇ Miško, KRİSTENSEN İnger, KRİSTENSEN Tom, KROPOTKİN Pyotr A., KRUNIÇ Milovan, KSİNDİ Vang, KSUEFENG Feng, KUBUR Ali, KULAVKOVA Katiça, KULENOVIÇ Skender, KUMBARACI Lidiya, KUMBAROVSKI Razme, KUNDERA Milan, KUNTNER Tone, KURTOVIÇ Todo, KUSUMAG DRAYA Marati, KUŞEVSKI Voyo, KÜLAFKOVA Katitsa, KVAZİMODO Salvatore, KVESİÇ Pero, KVİNG Ai, LADİN İliya, LAHTOVA Kata, LAKO Nataşa, LALETİN Voyislav, LALIÇ Mihaylo, LATIÇ Cemaluddin, LAVRENSE Jems Kuper, LAZAREVIÇ V. Branko, LAZAREVSKI Yakov, LAZAROV Lazar, LAZAROV Risto, LAZAROVSKI Yakov, LAZIÇ Laza, LE GUİN K. Ursula, LECLERC Pierre Robert, LENERO Vincente, LENİN İliç Vladimir, LENZ Zigfrid, LERMONTOV Mihail, Lİ Lu, LJONDO Bardul, LORKA Garsiya, LUKIÇ Duşanka Boyaniç, LUKŞIÇ İrena, LUMUMBA, LUNDKVIST Artur, MACHADO Antonio, MACUNKOV Mitko, MAGAREŞEVİÇ Mirko, MAHAPATRA Sitakant, MAHMUTEFENDIÇ Kemal, MAKEDONSKA Viktoriya, MAKŞİMOVİÇ Desanka, MALENKO Dimçe, MALESKI Vlado, MALKOÇ Saida, MAN Thomas, MANEV Evtim, MANEVSKI Mile, MANOYLOV Pande, MANOYLOVIÇ Sonya, MAO Çe Tung, MARINKOVIÇ Radovan, MARİNOV-LAMAR Lalyu, MARKEZ Gabriel Garcia, MARKOV Boris, MARKOV Mladen, MARKOVIÇ Vito, MARKS Karl, MARTIÇ Nikola, MARTİSON Moa, MATEVSKI Mateya, MATIÇ Duşan, MAYAKOVSKI Vladimir, MAYHROVSKI Aleksandar, MEHMETİ Kim, MEKULİ Esad, MELVİNGER Yasna, MEMİYA Minka, MENART Yanez, MEVLANA, MINÇEV Nikola, MİCENİ, MİDDLETON Christopher, MİHALIÇ Slavko, MİHAYLOV Pañçe, MİHAYLOVA-BOŞNAKOVSKA Gordana, MİLADİNOV Konstantin, MİLANOVIÇ Slavko, MİLEKOVIÇ-ŞUM Milorad, MİLENKOVIÇ Dimitriye, MİLKOVIÇ Branko, MİLOSAVLEVSKI Slavko, MİLOŞ Miodrag, MİLOŞEVİÇ Nikola, MİLOŞEVİÇ Radoslav, MİLOŞEVİÇ Velimir, MİLOVSKA Desa, MİNATİ İvan, MİNÇEV Nikola, MİRANOVIÇ Nevenka, MİRKULOVSKA Bistrica, MİSİRKOVA RUMENOVA Kata, MİTREVSKI Coko, MOHANTI Bramotri, MOLOKVU Bendili, MOMİROVSKI Tome, MONTALE Eucenio,

MORİNA Adnan, MOYSOV Lazar, MUHİÇ Ferid, MUKOPADYAY Subas, MUKTİBODH Gjanan Madhav, MUNTEANU Feliçiya Marina, MUSTAFA Ahmed Antar, MUSTAFA İlker, MUYAGİÇ Mubera, NADİM Dina Nat, NAMETAK Fehim, NAPESKİ Core, NAPOLETANO Pietro, NASTİÇ Vladimir, NAZOR Vladimir, NEDELKOVSKİ Kole, NEDELKOVSKİ Mile, NEDELKOVSKİ Velko, NENADİÇ Milan, NERUDA Pablo, NETO Agostino, NEYÇESKA Dragica, NIKOLOVSKİ Vselenov Vaso, NİKİÇ Valentin, NİKİLESVAR, NİKİLOV Stefan, NİKİLOVSKA Snejana, NOBIRDALI Beyto, NOGO Rayko Petrov, NOVESKİ Jivko, O'CONNOR Flanery, OBRADOVIÇ Tomislav, OBRENOVIÇ Aleksandar, OBRENOVIÇ Rade, OGNJANOVIÇ Tomislav, OKARA Gabriyel, OKİGBO, OLİVERA Jose Antonio, OLUYİÇ Grozdana, OLYAÇA Mladen, ORİYA, ORVEL Core, OSMANLİ Tomislav, OSTİ Yosip, OSTOYİÇ Lubiça, OSTOYİÇ Lyubitsa, OZAMU Dazai, PALİKRUŞEVA Galaba, PANÇEVSKİ Milan, PANÇO Şukriya, PANDEVSKİ Manol, PANOVA Branko, PANOVSKI Dane, PANTIÇ Mihaylo, PANZOVA Violeta, PAP Yojef, PAP Yojez, PAPHARHAYİ Gyura, PARUN Vesna, PAŞİÇ Müberra, PAŞKU Anton, PATEL Candraşekar, PATEL Yogeş, PAVÇEK Tone, PAVEZE Cesare, PAVİÇ Milorad, PAVİÇEVIÇ Slobodan, PAVLOSKİ Radovan, PAVLOSKİ Yovan, PAVLOVIÇ Dušan, PAVLOVIÇ Miodrag, PAVLOVIÇ Vladimir, PAVON Francisko Garsia, PAYDOS Kİ Blaje, PAYİÇ Miliya, PEİ Mario, PEREİRA, PEROVIÇ Sreten, PERS Sant Yon, PERSE Saint-Yohn, PEŞEVSKA Margarita, PEŞİÇ Milovan Slavko, PEŞİÇ Radivoye, PEŞORDA Mile, PETKOVIÇ Ranko, PETKOVSKİ Boris, PETÖFİ Şandor, PETRESKİ Hristo, PETROVIÇ Branislav, PETROVIÇ Miodrag, PETROVIÇ Rastko, PETROVIÇ Vladislav Dis, PETROVIÇ Yovan, PETROVSKA İvanka, PETROVSKİ Trayan, PETRUŞEVA İlindenka, PIRLİÇEV Grigor, PİLİÇKOVA Sevim, PİNCUR-MANÇEVSKİ Lazar, PİSAREV Görce, PODRİMYA Ali, PODRİMYA AR, POGGIOLİ Renato, POLVANSKİ Andonov Hrist, POPA Vasko, POPİTOVA Viera Benkova, POPOVA Dr. Faniya, POPOVIÇ Anton, POPOVIÇ Çedomir, POPOVIÇ Pavle, POPOVSKA Solzitsa, POPOVSKİ Ante, POPOVSKİ Duško, POPOVSKİ Vasko, PREMCHAND, PREVER Jak, PRİMOJİÇ Vera, PRİTAM Amrita, PROŞİÇ Luka, PULYİÇ Vlado, PURCAR Petko Voyniç, PUŞİÇ Bosilka, PUŞİNA S. Dervo, PÜLYİÇ Vlada, RAB Juja, RABEARIVELO, RAÇİN Koço, RAÇİN Kosta, RADANOVIÇ Nenad, RADİÇEVIÇ V. Branko, RADOSAVLEVIÇ Dragişa, RADOSAVLEVIÇ Vukman, RAHI Camunda Presad, RAIÇKOVIÇ Stevan, RAKİÇ Milan, RAMAÇ Mihail, RASEL Bertrand, RASUL Şepar, RAVİ Ravinder, REMBO Artur, RENCOV Mihail, RESUL Adem, REŞYPJA Frederik, REXROTH Kenneth, RHYS Jean, RIZA Resul, RİFAT Hürşit, RİLKE Rayner Mana, RİNSER Luis, RİSOYEVIÇ Ranko, RİSTİÇ Marko, RİSTOVSKİ Blaje, RİTSOS Janis, RİZVANOVIÇ Meho, ROJDETVENSKİ Robert, ROLAND Roman, ROZEVIÇ Tadeus, RÖVŞEN Ramiz, RUDİÇ Aysa, RUMENOVA MİSİRKOVA Kata, SADIK Fikret, SAFET Sariç, SAKS Neli, SALİH Emin, SALİHBEGOVIÇ Melika, SAMOKOVLİYA İsak, SAN Ksiao, SANT İndira, SAPHO, SARAYLIÇ

İzzet, SARIÇ Safet, SAROT Natali, SAROYAN Viliyam, SATR Pol Jan, SAXENA Sarvveshvvar Dayal, SAYFERT Yaroslav, SAYIG Tefik, SAZDOV Tome, SAZDOVSKI M. Tode, SCHAFF Adam, SCOTTI Giacomo, SEANS Yean, SEFERIS Core, SEFERISYorgo, SEGHERS Anna, SEKULIC Dara, SEKULIC Isidora, SELENIC Slobodan, SELIM Bedri, SELIMOVIC Mehmet, SELIMOVIC Meşa, SEMA Muhammed İbrahim Abu, SENGOR Leopold Sedar, SENGOR Leopold, SHIGA Naoya, SIDRAN Abdullah, SILYAN Rade, SILYANOVSKI Lyupço, SIMSKI Stevo, SIMYONOVSKI Stoymir, SINADINOVSKI Yakim, SINGH Şaşmer Bahadır, SIYARIC Kamil, SKALA İvan, SKENDERİ Fehbi, SKOTİ Cokomo, SLAVIC Zoran, SLAVICEK Milivoy, SMILEVSKI Vele, SMYTHE Norman, SOLAMUN Tomaş, SOLEV Dimitar, SOLJENITSIN Aleksandar, SONE Yorgen, SONTAG Susan, SORESCU Marin, SPAHIU Cevahir, SPAHIU Mustafa, SPASEVSKA Eleonora, STANESKU Nikita, STANKOVSKI Boşko, STANOYEVIC Lyuba, STARASTOV L. N., STARDELOV Georgi, STAVREV Dragolyub, STEFANOVIC Miryana, STEFANOVSKI Milovan, STEFANOVSKI Mirko, STEFANOVSKI Risto, STEINER George, STERYOVSKI Aleksandar, STINUS Erik, STOYANOVSKI Alekasandar, STOYCEVSKI Sande, STOYIC Mile, STOYKOVSKA Elena, STOYKOVSKI Gligor, STREZOVSKI Yovan, STRIBER Miroslav, SUBAYA Şanmuga, SUKSIN Vasiliy, SULEYMANI Seyfedin, SUPERVIELLE Jules, SULEYMAN Yusuf, ŞABANI Resul, ŞABANOVIC Hazim, ŞALP Volfgang, ŞAMIC Yansa, ŞANTIÇ Aleksa, ŞANTIÇ Slavko, ŞÇEPANOVIC Blajo, ŞEGO Kreşimir, ŞEHU Şaban, ŞENFİLD OLYAÇA Komeliya, ŞERBAN Nada, ŞEYTİNATS Radivoye, ŞINKO Ervin, ŞİRİLOV Petar, ŞIYAÇKI Olivera, ŞIYAKOVIC Miodrag B. , ŞOLOHOV Mihail, ŞOPOV Aço, ŞOPOV Atso, ŞOV Bernard, ŞPILYAK Mika, ŞTAUBRINGER Zvonko, ŞTAYNBK Con, ŞTEFAN Florika, ŞUPLINOVA Evgeniya, ŞUŞKO Mario, ŞUYİTSA Bojidar, TAGORE Rabindrant, TAGORE Rahindranat, TAHİR Kâmuran, TAHMIŞCIÇ Hüseyin, TALEVSKI Blagova, TAMAŞ Yuliyen, TANASKOVIC Darko, TANESKI Antonio, TANEVSKI Bogoya, TASEVSKI Atanas, TAŞKOVSKI Dragan, TAUFER Jiri, TAUFER Vida, TAUFER Yirji, TEKERLİ Fuad, TEYMUR Mabmud, THEADORU Viktoriya, THOMAS Dylan, TİMOTİYEVIC Bojidar, TİTO Yosip Broz, TOCİLİ Afrodita, TOÇINOVSKI Vasil, TOÇKO İvan, TODOROVIC Gordana, TODOROVSKA Duşiça, TODOROVSKI Gane, TODOROVSKI Gligor, TODOROVSKI Mile, TOHOLY Miroslav, TOLNAI Oto, TOLSTOY Aleksey, TONTIC Stevan, TORKA Miguel, TOŞOVIC Risto, TOTSINOVSKI Vasil, TRENÇEVA Miryana, TRIFUNOVIC Duško, TRIFUNOVSKA Radmila, TRITS Ervin, TRUMIC Marina, TSEROVIC Vuk, TSEŞARIC Dobrişa, TSUKARO Kate, TSVETKOVSKI Branko, TSVETKOVSKI Radovan P., TSVİYETIC Lyubomir, TUFAN Muzaffer, TULYAKOVA HİKMET Vera, UGREŞIÇ Dubravka, UGRİNOV Pavle, UGRİNOVA SKALOVSKA Radmila, URDİN Koço, UROŞEVIC Vlado, UYEVIC Tin, UYKO Vorea, VAHABZADE Bahtiyar, VANGELOV Atanas, VANKU Milan, VAPTSAROV Nikola, VEGRI Şaşa, VEKENTARAMU, VEKİLOF Vakif, VELKOV

Tome, VELYANOVSKĪ Çvetko, VELYANOVSKĪ Novıça, VENTURA A., VEREŞ Şaşa, VEŞOVİÇ Marko, VETMO Duşko, VĪAN Boris, VĪDENOVİÇ Radomir, VĪDMAR Yosip, VĪDOYKOVİÇ Jivorad, VĪMAL Ganga Prasad, VĪNAVER Stanislav, VĪNTERHALTER Velko, VİŞĪNSKĪ Boris, VĪTEZ Grigor, VLADOVA Yadranka, VLAHOVİÇ Velko, VOGEL Herman, VOKOSAVLYEVİÇ Slavko, VOZNESENSKĪ Andrey, VRHOVAÇ Duşka, VUKANOVİÇ Slobodan, VUKMĪROVİÇ Miryana, VUKŞİÇ VITOŞEVİÇ Vyera, VULETİÇ Ancelko, VULF Virciniya, VYSKOCİL İvan, WEİSS Peter, YAÇEV Risto, YAKĪMOVSKĪ Çedo, YANÇAR Drago, YANEVSKĪ Slavko, YANKOV Stoyne, YANSEN Yohannes V., YAŞAR NASTEVA Olivera, YEATS Viliam Butler, YEGER Frenk, YEKNİÇ Dragolyub, YESENİN Sergey, YEVRİÇ Darinka, YEVTİÇ Dobrivoye, YEVTUŞENKO Yevgeni, YILMAZ E. , YILMENİÇKĪ Peter, YĪAN Lu, YĪAN Tian, YOKİÇ Lilyana, YONESKO Ejen, YONG SAM Kim, YORUBA, YOSİÇ Lubişa, YOSİFOVSKĪ Yonçe, YOUNCENAR Marguerite, YOYANOVİÇ Boyan, YOYANOVSKĪ Meto, YUKİÇ MARYANOVİÇ Vaska, YUNG C. G., YURİŞİÇ Yakov, YURUKOVA Nada, YUSUF Süreyya, ZAGORİÇNİK İfigeniya, ZAHİROVİÇ Aysa, ZAYÇ Dane, ZDRAVEVA Milka, ZDRAVKOVSKĪ Tsane, ZEKERİYA Necati, ZEKO Moikom, ZLOBEÇ Çiril, ZORİÇ Voyislav.

13. Deneme, Değini ve Tanıtım yazıları: ABDULLAH Arzu, AGO Arif, AHMED Oktay, AHMED Selda, AHMET Enver, AHMET Veli, AKATLI Fusun, AKBAL Oktay, AKSAL Kudret Sabahattin, AKSOY Fahir, ALĪ Fahri, ALĪ Melahat, ALTANAY Erbil, ARMAĞAN İbrahim, ARSLAN Ahmet, ASTALOS Georges, ATAÖV Türkkiye, ATİK Suade, BANYEVİÇ Mirko, BARTHES Ronald, BAYRAKTAREVİÇ Fehim, BAYRAM Esat, BEHRAMOĞLU Ataol, BEKTAŞ Cengiz, BELLÜR İrfan, BEYZAT Esen, BEYZAT Mugbil, BİLBAŞAR Kemal, BİNGÖL Abdulkuddüs, BOGDANOVİÇ Deyan, BONNEFOY Claude, BREHT Bertolt, CANBERK Eray, CANTERS Robert, CİLO HASAN, CİNCİÇ Slavolyub, CONTURK Hüseyin, CUKANOVİÇ Mariya, ÇINARLI HASAN Maksut, ÇİRO Dİ Maçio Cuzepe, DAĞLARCA Fazıl Hüsnü, DALİP Kerim, DALİP Meral, DİZDAREVİÇ İsmet, DURAK Alnur, DUVANCFEELLE D, EMİN Bilge, EMİN İlhami, EMİN Rifat, ENGÜLLÜ Avni, ENGÜLLÜ Suat, EREN İsmail, ERENBURG İlya, ERHAT Azra, GÜLER Mehmet, HACIOSMANOVİÇ, HALİKARNAS BALIKÇISI, HALİM Nurten, HASAN Vefki, HAYRETTİN Erol, HAYRO Yakup, HÜSEYİN Leyla, HÜSEYYİN Müedin, İBRAHİM Bayram, İBRAHİM Mehmet, İLYAS Enver, İSLAM Ayşenur, KAİN Maral, KALEŞİ Hasan, KAMİ Albert, KAPLAN Mehmed, KARAHASAN Drita, KARAHASAN Mustafa, KAYA Fahri, KOPOROVSKĪ Lupço, KOŞ Karoly, KOVACS Gyöngyi, KUBUR Ali, KUMBARACI Lidiya, MAKAL Oğuz, MERCAN Hasan, MİLER Henri, MORİNA İrfan, MUTLU AY Rauf, NACİ Fethi, NASRETTİNOĞLU İrfan Ünver, NEBİ Saadet, ONUR Bekir, OSMANLİ Tomislav, OY Aydın, ÖZBAY Hüseyin, ÖZDEMİR Alişan, PETKOVSKĪ Boris, PİKASO Pablo, POGGIOLİ Renato, POLENKOVİÇ Haralampiya, POPOVSKĪ Pande, PROŞİÇ Luka, PULUR

Hasan, RADOSAVLEVIÇ Dragiça, RAMO Şükrü, RİTSOS Janis, ROGOVALI Bayram İbrahim, ROLAND Roman, SAİT Nermin, SATR Pol Jan, SAVİÇ Momçilo D., SELİM Cevahir, SELİM Güler, SELİM Hilât, SELMAN Leyla, STEFANOVSKI Mirko, STOYKOVSKA Elena, SULEYMANİ Seyfedin, SUPO Filip, SÜLEYMAN Hüseyin, ŞEFİKOĞLU İskender Muzbeg, ŞENER Sevda, ŞOV Bernard, TAÇI Hilmi, TAHİR Alâettin, TANASKOVIÇ Darko, TANYOL Tuğrul, TASNADİ Edit, TEKDİL Hulusi, TEMKOV Kiril, TEVFİK İsmail, TİTİZ Tiho, TOMOVSKI Krum, TUFAN Erol, TÜMER Gülhan, YAVUZ Hilmi, YEŞEREN Agim Rifat, YILDIZ Mustafa, YOSİFOVSKI Yonçe, YUNG C. G., YURUKOVA Nada, ZAHİROVIÇ RUDIÇ Ayşa, ZDRAVEVA Milka, ZEKERİYA İsmail.

3. SONUÇ

Sesler, 1965-2001 yılları arasında toplam 331 sayı yayımlanan Balkanların en uzun soluklu dergisidir. Balkan Türkleri ile alakalı şiir, dil, edebiyat, tarih, kültür, sosyoloji ve siyaset bilimi gibi alanlarda çok sayıda yazı bulunur. Eski Yugoslav coğrafyasında daha çok Türklerin yoğun olarak bulunduğu Makedonya ve Kosova’da dağıtılır. Türk aydınları arasında yaygın olarak okunan bu dergi, Balkan Türk halkının milli benlik ve kimliklerinin güçlenmesine katkıda bulunma amacındadır.

Dergi, Balkan coğrafyasında yaşayan Türk halkının edebi alandaki ihtiyaçlarını karşılamak ve yeni bir edebi nesil yetiştirmek amacıyla yola çıkar. Genç neslin yetişmesinde önemli katkılarda bulunur. İlk yazılarını bu dergide yayınlayan bir çok önemli isme rastlanır. Başta Balkanlarda yaşayan Türkler olmak üzere yerli ve yabancı zengin bir şair-yazar kadrosuna sahiptir. Dergide geniş bir şair ve yazar kadrosu bulunur. Başta Makedonyada yaşayan Türk kökenli isimler olmak üzere, Yugoslavya ve Türkiye’den de çok sayıda isim bulunur. Dergide şiir, hikâye, roman, tiyatro, makale, deneme, değini, eleştiri, mülakat, biyografi, bibliyografya gibi bir çok edebi türde yazılar bulunur. Ayrıca bazı popüler yabancı yazarların çevirilerine de yer verilir. Bölgedeki Türklerin folkloru üzerine yapılan derleme ve değerlendirme çalışmaları da önemli bir yer tutar.

Dergi, maalesef diğer dergilerin uğradığı akıbetten kurtulamaz. 2001 yılında yayımlanan son sayısıyla tozlu raflardaki yerini alır. Umarız, bu derginin eksikliği hissedilmeden balkanlarda yaşayan Türk halkının eserlerine sahip çıkacak nice yeni dergiler yayın hayatına katılır.

KAYNAKÇA

Karakuş Ertuğrul, Sesler Dergisi Bibliyografyası, Paradigma Akademi Yayınları, Temmuz 2013.

Karakuş Ertuğrul, “Makedonya Ve Kosova Türk Edebî Üreticiliğinin Devamında “Sesler” Dergisinin Rolü”, Uluslararası Dil ve Edebiyat Çalışmaları Konferansı, Hëna e Plotë "Beder" Üniversitesi Tiran 2013.

İsmail Zekeriya, “İlkokullarda Edebiyat Derslerinin amacı”, Ekim 1977 S. 119.

İsmail Zekeriya, “Öğrenci Dili, Terimler ve Dilbigisi”, Ocak 1974, S. 82.

Kardely Edvard, “Bağlantısızlığın Tarihsel Kökenleri”, (Çeviren:Suat ENGÜLLÜ), Ocak 1983, S: 172.

Nebi Şerafettin, “Anılarımda ‘Büyük Kalpler’ ”, Kasım-Aralık 1990, S: 250-251.

Sesler, “Ödüllü Öykü Yarışması”, Eylül 1984, S: 188.

Sesler, “Ödüllü Öykü Yarışması”, Şubat 1983, S: 173.

Sesler, Mart 1986, S: 204.

Sesler, “Sesler Aylık Toplumsal Sanat Dergisinin Edebiyatımızın Gelişimindeki Katkısı ve Rolü (Sesler Aylık Toplumsal Sanat Dergisinin 20. Yıldönümü Dolayısıyla Düzenlenen ‘Yuvarlak Masa Karşlaşması’)", Sesler, S: 204, 14 Ocak 1986.

Zekeriya Necati, “Ayın Kültür-Sanat Olayları”, Eylül 1968, S: 28.

[www. halkkulturu. org](http://www.halkkulturu.org)